

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: B4131 Zemědělství

Studijní obor: Trvale udržitelné systémy hospodaření v krajině

Katedra: Katedra biologických disciplín

Vedoucí katedry: doc. RNDr. Ing. Josef Rajchard, Ph.D.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Parametry rybníčních lokalit jižních Čech
z hlediska žadatelů náhrady škody způsobené
vydrou říční (*Lutra lutra*) na chovaných rybách.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Lukáš Šimek

Konzultanti: Ing. Marie Pacovská
Mgr. Zuzana Kadlečiková

Autor: Hana Kösslová

České Budějovice, duben 2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Hana KÖSSLOVÁ
Studijní program: B4131 Zemědělství
Studijní obor: Trvale udržitelné systémy hospodaření v krajině
Název tématu: Parametry rybníčních lokalit jižních Čech z hlediska žadatelů náhrady škody způsobené vydrou říční (Lutra lutra) na chovaných rybách.
Zadávací katedra: Katedra biologických disciplin

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracovat formou literární rešerše problematiku náhrad škod způsobovaných vydrou říční na chovu ryb.
2. Zhodnotit kvalitativní a kvantitativní údaje z databáze žadatelů náhrad škod, zejména s ohledem na plošnou výměřů rybníků, obsádky ryb a geografickou polohu rybníků. Podobně také charakteristiku samotných žadatelů, tj. typ podnikatelského subjektu, frekvenci podávání žádostí a pod.
3. Provést analýzu počtu registrovaných chovatelů ryb s ohledem na požadavky náhrad škod na rybách způsobovaných vydrou říční.
4. Výzkum bude probíhat ve spolupráci s Českým nadačním fondem pro vydru v Třeboni.
5. Bude využito vhodných analytických metod, respektive základní statistické zpracování dat v programu EXCEL.

Rozsah grafických prací: tabulky, grafy, mapy a fotografická příloha
Rozsah pracovní zprávy: 30 stran textu
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Begon M., Harper, J.L. & Townsend C.R., 1997: Ekologie. Univerzita Palackého, Olomouc.

Kruuk H., 1995: Wild Otters: predation and populations, Oxford University Press, Oxford, New York, Tokyo. 290 pp.

Poledníková et al., 2008: Metodika stanovení výše náhrad škod pro vydrů říční (*Lutra lutra*)

Zákona č. 115/2000 Sb., o náhradách škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Lukáš Šimek
Katedra biologických disciplin

Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2011

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní středisko
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. RNDr. Ing. Josef Rajchard, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. února 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 10. dubna 2011

Hana Kösslová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce RNDr. Lukáši Šimkovi za cenné rady a připomínky při vytváření této práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Marii Pacovské a Mgr. Zuzaně Kadlečikové z Českého nadačního fondu pro vydru v Třeboni za poskytnuté informace, užitečné náměty a zapůjčení literatury. V neposlední řadě děkuji celé rodině a přátelům za podporu po celou dobu studia.

Anotace

KÖSSLOVÁ, H. *Parametry rybníčních lokalit jižních Čech z hlediska žadatelů náhrady škody způsobené vydrou říční (Lutra lutra) na chovaných rybách*. České Budějovice, 2011. 80 s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta. Vedoucí práce Šimek L.

Bakalářská práce se zabývá analýzou náhrad škod na rybách způsobených vydrou říční v Jihočeském kraji podle zákona č. 115/2000 Sb. v letech 2008 až 2010. V úvodní části popisuje důvody a úroveň ochrany vydry říční, včetně zákonných podmínek pro odškodnění vlastníků rybníků, a vývoj problematiky náhrad škod v České republice. Vlastní práce hodnotí celkovou situaci vyplacených náhrad škod v jižních Čechách, nabízí analýzu žadatelů podle typu subjektu a porovnává výši náhrad škod ve vztahu k počtu a výměře rybníků, včetně četnosti podávání žádostí a vztahu k jednotlivým okresům Jihočeského kraje. Porovnáním údajů o počtech rybníků, na které se žádá, s celkovým počtem rybníků v Jihočeském kraji vyhodnocuje, do jaké míry je zákon o náhradách škod využíván, zejména s přihlédnutím k rybníkářům hospodařícím v menším rozsahu.

Klíčová slova:

vydra říční, náhrady škod, ochrana druhu, legislativa, rybník, žadatel, Jihočeský kraj

Annotation

KÖSSLOVÁ, H. *The parameters of fishponds from the aspect of claimants for compensation for damage to fish cultures caused by the Eurasian river otter (Lutra lutra) in South Bohemia*. České Budějovice, 2011. 80 p. Bachelor's thesis. University of South Bohemia, Faculty of Agriculture. Supervisor: Šimek L.

The work analyses the damages caused to fish culture by the Eurasian river otter in the South Bohemian Region from 2008 to 2010 pursuant to Act No. 115/2000 Coll. The introductory section describes the reasons for and the level of the river otter conservation, including the legal conditions for compensation to pond owners, while also recording the development of the issue of wildlife damage compensation in the country. The core of the work reviews the overall status of the compensation already paid in South Bohemia, offers the analysis of claimants by type of entity and compares the amount of reimbursements in relation to the number and area of ponds, including the claiming frequency and the relationship to individual districts of the South Bohemian Region. It also evaluates, by analysing the number of ponds with damage claimed against that of all fishponds throughout the region, the extent of making use of the wildlife damage compensation act, particularly with regard to small-scale fish farming.

Key words:

Eurasian river otter, wildlife damage compensation, species conservation, legislation, fishpond, claimant, South Bohemian Region

Obsah

1. ÚVOD	9
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	10
2.1 Vydra říční	10
2.1.1 Biologie a ekologie	10
2.1.1.1 <i>Teritorium</i>	10
2.1.1.2 <i>Rozmnožování</i>	10
2.1.1.3 <i>Potrava</i>	11
2.1.2 Rozšíření	11
2.1.2.1 <i>Celkové rozšíření</i>	11
2.1.2.2 <i>Výskyt a vývoj populace v České republice</i>	12
2.1.3 Historie vztahu člověka a vydry	13
2.2 Ochrana druhu	15
2.2.1 Příčiny ohrožení	15
2.2.1.1 <i>Hlavní faktory ohrožující vydru v současnosti</i>	15
2.2.2 Historie legislativní ochrany vydry na území ČR	16
2.2.3 Současný stav ochrany vydry říční v ČR	17
2.2.4 Ochrana vydry říční v Evropě	18
2.2.5 Záchranný program v ČR	19
2.3 Náhrady škod	20
2.4 Legislativa náhrad škod	26
2.4.1 Zákonné možnosti před rokem 2000	26
2.4.2 Aktuální právní úprava	27
2.4.3 Řešení problematiky náhrad škod v dalších evropských státech	29
3. CÍLE PRÁCE	31
4. METODIKA	32
4.1 Výběr zájmového území a hodnoceného období	32
4.2 Získávání dat	32
4.3 Práce s daty	33
4.4 Zpracování dat	34
4.5 Citace	34
4.6 Použitý materiál	34
5. VÝSLEDKY	35
5.1 Celkový přehled vyplacených náhrad	35
5.2 Kategorie žadatelů a počty žádostí	37
5.3 Náhrady škod podle jednotlivých typů žadatelů	40

5.4 Četnost podávání žádostí	42
5.5 Četnost vyplácení náhrad v závislosti na počtu druhů ryb v obsádce	44
5.6 Geografická poloha rybníků, na které se vztahují žádosti	45
5.7 Zastoupení typů žadatelů v jednotlivých okresech	46
5.8 Míra využívání zákona č. 115/2000 Sb. drobnými rybníkáři	48
6. DISKUSE	49
6.1 Celkový přehled vyplacených náhrad	49
6.2 Kategorie žadatelů, počty žádostí a výše vyplacených náhrad podle jednotlivých typů subjektů	49
6.3 Četnost podávání žádostí o náhradu škody	50
6.4 Četnost vyplácení náhrad v závislosti na počtu druhů ryb v obsádce	50
6.5 Geografická poloha rybníků a zastoupení typů žadatelů v jednotlivých okresech	51
6.6 Míra využívání zákona č. 115/2000 Sb. drobnými rybníkáři v roce 2010	52
7. ZÁVĚR	53
8. LITERATURA A DALŠÍ ZDROJE	55
9. PŘÍLOHY	61

1. ÚVOD

V roce 2000 vstoupil v platnost zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (zákon č. 115/2000 Sb.). Ve vztahu k náhradám škod na rybách způsobovaných vydrou říční je v zemích Evropské unie svým způsobem ojedinělý. Kromě Slovenské republiky jsou náhrady škod určitým způsobem vypláceny také v Německu, v Rakousku a ve Velké Británii, v žádné z těchto zemí ale není systém tak propracovaný jako u nás. I přes 10 let praxe tento zákon i ochrana vydry u nás přináší velké množství protichůdných názorů. V důsledku zlepšování podmínek pro život vyder a jejich následného šíření na našem území a zvyšování početnosti jejich populací dochází i přes aplikaci zákona k nárůstu konfliktů mezi rybníkáři, sportovními rybáři a vydrou. V souvislosti s tím i u nás narůstá tlak na povolení redukce počtu vyder legalizací lovu.

Přestože se v České republice můžeme chlubit tím, že máme jednu z nejsilnějších populací vydry říční v Evropě, je její přežití u nás stále vážně ohroženo. Kromě úbytku vhodných stanovišť a znečištění vody, které v současné době jako problém ustupují spíše do pozadí, a neustálého zahušťování silniční sítě, totiž i dnes, přes veškerá zákonná opatření, vydru někteří majitelé rybníků stále hubí. Znalosti o možnostech náhrad za způsobenou škodu jsou mezi drobnými vlastníky rybníků pravděpodobně stále buď málo známy, nebo jsou považovány za natolik složité nebo neúčinné, že se nevyplatí o náhrady škod žádat.

Cesta k ochraně vyder prostřednictvím náhrad škod byla dlouhá - od přímého pronásledování těchto predátorů, přes ničení jejich životního prostředí a jejich následnou formální ochranu až k serióznímu monitoringu výskytu vydry říční na území České republiky, výzkumům jejího vlivu na rybí obsádky a přípravu a realizaci programu péče, jehož součástí se staly i náhrady škod.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Vydra říční

Vydra říční (*Lutra lutra*) je taxonomicky řazena do největší skupiny šelem (*Carnivora*), do čeledi lasicovitých (*Mustelidae*), která zahrnuje celkem 65 druhů (Veselovský, 1998). Podčeleď vydry (*Lutrinae*) tvoří 13 druhů (Kruuk, 2006), přitom vydra říční je celosvětově nejrozšířenějším druhem z této skupiny (Poledník et al., 2009) a jediným druhem žijícím na území České republiky.

2.1.1 Biologie a ekologie

Vydra říční je živočich s převážně noční a soumravní aktivitou. Na klidných místech ale může aktivovat i během dne (Kučerová et al., 2000). Tráví značnou část života ve vodním prostředí, kde především získává potravu. V celé oblasti rozšíření obývají vydry všechny typy sladkých vod a mokřadů, řeky, potoky, rybníky, jezera, zavodňovací kanály i průplavy, v západní Evropě a ve Skandinávii i mořské zátoky s brakickou vodou (Kruuk, 2006, Reichholf, 1996). Populace obývající naše území obsazuje tři rozdílné typy biotopů - horské oligotrofní vodní toky, vrchovinné toky s kaskádami malých a středních rybníků a ploché rybníční oblasti (biomonitoring AOPK). K životu ve vodě jsou vydry přizpůsobeny řadou adaptací. Velkou část času stráví také na souši, kde využívají k odpočinku, spánku, výchově mláďat nebo k ochraně před vnějšími klimatickými vlivy škálu povrchových i podzemních úkrytů.

2.1.1.1 Teritorium

Vydry jsou přísně teritoriální zvířata. To s ohledem na ostatní faktory výrazně ovlivňuje jejich početnost v oblasti, což má dopad i na způsobované škody a výpočet náhrad. Na řekách si vydry zabírají úseky 16–22 km, někdy až 40–80 km dlouhé (Veselovský, 1998). Jejich revíry jsou v průměru 7 km široké u samic s mláďaty a přibližně dvojnásobné u samců (Reichholf, 1996). Podle Poledníka et al. (2009) se velikost domovských okrsků na území ČR pohybuje od 2,6 km² do 27,3 km², v rybníčních oblastech vydra využívá jako zdroj potravy několik rybníků, které pravidelně obchází. Velikost teritoria závisí na množství dostupné potravy, na její dostupnosti v zimním období i na velikosti vydří populace (Veselovský 1998). Limitujícím faktorem jejich výskytu může být i nedostatek vhodných úkrytů (Poledník et al., 2009). Vydra se může během jedné noci přemístit i o 10 (Reichholf, 1996) až 15 km (Kortan, 2006), Toman (1999) na základě telemetrického sledování uvádí dokonce vzdálenost až 30 km.

2.1.1.2 Rozmnožování

Vydry žijí samotářsky (zejména samci) nebo v rodinných skupinách (Reichholf, 1996), které tvoří matka s mláďaty (Pacovská et al., 2010). V období páření se samci sdružují se samicemi a v tu dobu spolu i loví. K páření dochází nejčastěji na konci zimy a na jaře (Reichholf, 1996), ale ve střední i v západní Evropě k němu dochází i v jiných obdobích roku (Veselovský, 1998), takže mláďata je možné zaznamenat během celého roku. Doba březosti trvá okolo 63 dnů (Kruuk,

2006). Péče samice o mláďata trvá osm měsíců až jeden rok (Poledník et al., 2009), podle jiných autorů až 13 měsíců (Veselovský, 1998).

2.1.1.3 Potrava

Rybí složka tvoří v průměru 75–85 % potravy (Kortan, 2006), což ji dělá v očích rybářů významným škůdcem. Vydry jsou potravní oportunisté (Pacovská et al., 2010), loví tedy takovou potravu, která je v daném období nejpočetnější a nejsnáze dostupná. Složení potravy se mění během ročních období a liší se i potrava vyder žijících na různých stanovištích (Poledník et al., 2009). Podle jednotlivých stanovišť, kde byly studie uskutečňovány, se ale údaje o složení potravy liší podle dostupnosti jejích složek, takže jiné zdroje uvádějí zastoupení podílu ryb i 95-97 % (Poledník et al., 2009). Zbytek potravního spektra tvoří obojživelníci, korýši, drobní savci, vodní hmyz, někdy i ptáci, jejichž zastoupení se opět liší podle stanoviště a ročního období (Kortan, 2006, Poledník et al., 2009, Reichholf, 1996 a další).

Z hlediska náhrad škod na rybách se řada studií věnovala také preferované velikosti rybí kořisti. Kortan (2006) uvádí, že v potravě jednoznačně dominují malé ryby s průměrnou velikostí do 15 cm. Podle výsledků potravní studie z jižních Čech tvoří naprostou většinu kořisti ryby o velikosti do 20 cm (Pacovská et al., 2010). Naopak Reichholf (1996) má za ideální velikost ryb kolem 20 – 30 cm. Podle Kortana (2006) však může být, vzhledem k metodice zjišťování skladby potravy rozborem trusu, podíl velkých ryb podhodnocený. Také zastoupení jednotlivých druhů ryb v potravě je závislé především na jejich dostupnosti a náchylnosti k predaci (Kortan, 2006), přitom rychlé druhy jsou loveny méně často než pomalé (Reichholf, 1996). Vydra nejčastěji loví na mělčinách, kde plave při hladině a systematicky krátkým ponořováním prohledává prostor. Kořist pronásleduje nejvýše 2 až 3 minuty a úspěšná bývá na každý třetí až čtvrtý pokus (Pacovská et al., 2010).

Důležitým faktorem z hlediska náhrad škod je denní potřeba potravy. Ta se obvykle pohybuje od 0,4 do 0,9 kg (Pacovská et al., 2010, Poledník et al., 2009). Vydry jsou aktivní celoročně, to znamená, že neprodělávají zimní spánek. V této době může být množství kořisti větší než 1 kg denně (až 1,5 kg), protože při lovu ve studené vodě mají vydry zvýšené energetické nároky na udržení tělesné teploty (Kortan, 2006, Pacovská et al., 2010). Na druhou stranu při velkých mrazech omezují vydry maximálně svou aktivitu a mohou zůstat v noře i několik dní (Reichholf, 1996), kdy omezují výdej energie a neloví. Tím se může zimní denní průměr naopak zmenšovat. Větší množství potravy potřebují také kojící samice (Poledník et al., 2009).

2.1.2 Rozšíření

2.1.2.1 Celkové rozšíření

Areál rozšíření vydry říční je nejrozsáhlejší ze všech druhů vyder, zaujímá téměř celou palearktickou oblast na jih od severního polárního kruhu, v Asii zasahuje

do značné části indomalajské oblasti (Poledník et al., 2009). Zahrnuje téměř celé území Evropy přes Asii až do Japonska a k Sundským ostrovům, na jihu po severní Afriku (Reichholf, 1996). Na mnoha místech původního rozšíření však vydra již zcela vymizela. Ve většině průmyslových zemí Evropy je považována za kriticky ohrožený nebo vyhubený druh (Kortan, 2006).

2.1.2.2 Výskyt a vývoj populace v České republice

Podle výsledků posledního celostátního mapování z roku 2006 (Poledník et al., 2007) se vydra říční vyskytuje na 3/4 plochy území České republiky, přitom přibližně na 2/3 území je její výskyt trvalý. Neobsazené jsou zatím jen dvě větší území – povodí Ohře v severních Čechách a oblast jihomoravské nížiny. Tento stav je výsledkem řady ochranných opatření, které byly realizovány zejména v posledních dvaceti letech, k nimž patří i možnost žádat o náhrady škod způsobených tímto predátorem.

Pronásledování a snaha o snižování počtů vyder souvisí již s rozvojem rybníkářství a rybářství na tekoucích vodách od 16. století. Jeho úpadek na konci 18. a zejména v 19. století, kdy zanikaly celé rybníční soustavy, měl zase katastrofální vliv na přirozené životní podmínky vyder (Anděra, Kokeš, 1994). Přesto v té době byla početnost vyder stále ještě poměrně vysoká, jak dokazuje až 800 ročně zpracovaných kožešin (Anonymus, 1992).

Rozšíření vydry říční a početnost její populace na území České republiky se v průběhu posledních dvou století výrazně měnily. Tyto historické změny ale nelze pro nedostatek podkladů zcela objektivně vyhodnotit (Anděra, Hanzal, 1996). Podle dostupných historických údajů byly vydry rozšířeny po celém území České republiky minimálně do poloviny 19. století. Rychlý pokles nastal mezi lety 1850 až 1950 (Baruš, 1989). Nejvýraznější úbytek vydřích populací nastal v celé Evropě začátkem 20. století (Veselovský, 1998). Na našem území v celém průběhu 20. stol. nadále docházelo ke snižování stavů vyder a zmenšování areálu i přes zákonnou ochranu, která tomuto druhu byla věnována od roku 1947 (Anděra, Trpák, 1981), podle jiného autora až od roku 1956 (Hájková, 2007), respektive od roku 1965 (viz dále).

Podle dotazníkové akce prováděné v letech 1972–1973, kdy byly zjišťovány zpětné údaje, se ve 20. a 30. letech 20. stol. vydry vyskytovaly přibližně na 40 % území České republiky a v rozmezí let 1970–1975 to bylo již jen na 29 % území (Anděra, Trpák, 1981, Anděra, Hanzal, 1996). Z výsledků dotazníkové akce v roce 1978 byla početnost odhadnuta na pouhých 174 jedinců. V té době přežívaly vydry na území České a Slovenské republiky ve dvou oddělených populacích, jihočeské a slovenské, která na severovýchodu zasahovala do ČR (Hájková, 2007).

V tu dobu uváděly kmenové stavy vyder každoročně také myslivecké statistiky. Byly však považovány za značně problematické (Anděra, Trpák, 1981). Pro rok 1987 například udávala myslivecká statistika na území ČSR 164 kusů vyder (Baruš, 1989).

V letech 1982–1992 proběhlo první celostátní mapování výskytu vydry říční pod názvem Akce Vydra (Toman, 1992). Na rozdíl od předchozích dotazníkových akcí, byla tato studie založena na vyhledávání pobytočných znaků vydry. V té době osidlovaly Českou republiku tři vzájemně oddělené populace, nejsilnější v oblasti jižních Čech a Českomoravské vysočiny, druhá v oblasti severovýchodní Moravy a nejslabší v oblasti severozápadních Čech. Všechny populace přesahovaly i do sousedních států. Autor odhaduje, že v té době žilo na území ČR přibližně 350 až 400 jedinců vyder. Vydry se v té době vyskytovaly až na 30 % území České republiky, na 21,5 % byl označen výskyt jako trvalý a na 8,1 % jako nepravidelný (Poledník et al., 2009).

Program koordinovaný Českým nadačním fondem pro vydru a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, jehož součástí bylo i mapování rozšíření a trvalé monitorování populace vydry, odhadoval celkovou početnost naší populace vydry v roce 1999 na 600–700 jedinců (Toman, 1999). Podle výsledků tohoto celostátního mapování z let 1997–2000 byl stav vyder na konci výzkumu odhadnut již na přibližně 800 jedinců (Kučerová et al., 2001), přičemž se rozšiřovala zejména populace v jižních Čechách a Českomoravské vysočině. Po zpracování všech výsledků bylo prokázáno šíření vyder do nových oblastí a vydra byla potvrzena na 43 % území České republiky, z toho na 30 % plochy bylo osídlení trvalé (Poledník et al., 2009).

V roce 2001 zpracoval Český rybářský svaz studii (ČRS, 2001), ve které provedl mimo jiné také odhad početnosti vybraných predátorů rybních společenstev vodních toků. Základem pro vyhodnocení byly anketní dotazníky a další, blíže nespecifikované informační podklady. Podle této studie byla populace vydry říční odhadnuta pro roky 1997 až 2001 v těchto počtech: r.1997/1220 jedinců, 1998/1380 jedinců, 1999/1100 jedinců, 2000/1202 jedinců a v roce 2001 na 1250 jedinců, údaje o počtu vyder přitom zpracovatelský tým považoval ještě navíc za podhodnocené.

Celostátní mapování v roce 2006, které bylo prováděno také pomocí hledání pobytočných znaků upravenou standardní metodou IUCN, prokázalo výskyt vydry říční již na 75 % území České republiky. Pro 60 % území byl označen výskyt jako trvalý, na 15 % území jako nepravidelný (Poledník et al., 2007). Nejsilnější jihočeská populace se po několika desetiletích izolace opět dostala do kontaktu s relativně souvislou populací střední a východní Evropy (Hájková, 2007) prostřednictvím populace na severovýchodní Moravě (součást populace zasahující i na Slovensko a do Polska) a je propojena i s původně nejslabší severočeskou populací, zasahující i do Německa). V roce 2008 se u nás podle vědeckých odhadů nacházelo 1600 až 2200 jedinců vydry říční (ČT24.cz).

2.1.3 Historie vztahu člověka a vydry

Vydra říční patřila v minulosti k živočichům lidmi značně pronásledovaným. Člověk lovil vydry především pro jejich cennou hustou kožešinu (Pacovská et al., 2010, Reichholf, 1996), ale také pro jejich maso, které bylo považováno za postní,

vzhledem k domnělé blízké příbuznosti s rybami nebo obojživelníky (Kučerová, 1999). K lovu vyder byly používány různé techniky, včetně chytání do ozubených želez nebo lov pomocí speciálních trojzubých vidlí na dlouhé násadě, podobných harpuně (Lesnické a rybářské muzeum Lovecký zámek Hluboká n.Vlt.). V období největšího rozvoje rybníkářství v 17. – 19. století byly vydry intenzivně pronásledované jako nebezpečný škůdce na rybách (Kučerová, Nový, 2001). Veřejnost byla k hubení vyder různým způsobem pobízena a instruována. Myslivci byli vrchností motivováni odměnou za ulovenou vydru (Šašková, 1999). Staněk (1941) k této věci uvádí, že v té době byl účinný způsob hubení vyder propagován veřejně na výstavách. V jeho knize je uveřejněna fotografie jedné z expozic Jubilejní zemské výstavy v Praze z roku 1891, propagující účelnost hubení vyder výstavkou různých typů želez a nápisem "Smrt vydrám" sestaveným z vydřích lebek. Vydry nebyly pod tímto tlakem hubeny již jen hospodáři na rybnících, ale stále více i rybáři na vodních tocích (Kučerová, 1999). Přes jejich intenzivní lov ale vydry až do poloviny 18. století obývaly všechny vyhovující vody (Šašková, 1999).

Průmyslová revoluce, zejména pak v 19. století, sebou přinesla další faktory ohrožující vodní společenstva včetně vyder – rozvoj průmyslu a s ním související technické úpravy vodotečí a znečištění vod. Narovnávání toků, úpravy a zpevňování koryt a s tím spojená likvidace pobřežních porostů vedly ke ztrátě přirozených stanovišť. Baruš (1989) uvádí, že rychlý pokles početnosti na našem území nastal mezi roky 1850 až 1950, kdy byla vydra intenzivně lovena. Intenzita pronásledování (podpořená její propagací), zdokonalování střelných zbraní a pastí v kombinaci s úpravami toků a znečištěním dovedly celou středoevropskou populaci vyder na úroveň silně (někde až kriticky) ohroženého druhu. Z některých zemí tento živočich úplně vymizel (Pacovská et al., 2010).

Vydra byla v průběhu této doby popisována jako nemilosrdný zabiják ryb, který ryby loví také pro zábavu či ze záliby a v průběhu generací byl negativní vztah k vydrám v obyvatelstvu, zejména mezi rybářskou veřejností, velmi silně zakořeněn až do té míry, že tyto názory se běžně vyskytují mezi rybářskou veřejností dodnes. Situaci podobnou hysterii z doby konce 19. století dnes dokážou navodit i leckterá komerční média, která ovlivňují veřejné mínění daleko intenzivněji než před 150 lety. Tomu odpovídá i trvale negativní vztah k vydře panující v řadách rybářské veřejnosti, vedoucí až k ilegálnímu vybíjení vyder s použitím drastických metod jako jsou speciální ozubená železa, pasti, které probodnou vydru v polovině těla, či otrávené návnady (Toman, 1999).

Rybáři i dnes uvádí, kromě škod způsobených přímou konzumací ryb vydrou, také škody lovem ze záliby a zejména škody dopadem stresu na ryby, způsobeného pobytem vydry, ty prý dokonce v menších uzavřených lokalitách převyšují škody způsobené přímou predací (ČRS, 2001). Škody způsobené nadbytečným zabíjením ze zábavy jsou zřejmě z emotivních důvodů všeobecně nadhodnocované a druhotné škody, jako roky tradovanou teorií, je obtížné potvrdit i vyvrátit (Toman, 1999).

Podle tohoto autora obě tato tvrzení slouží spíše ke zdůvodnění ztrát způsobených např. nedostatkem kyslíku či poklesem pH.

2.2 Ochrana druhu

2.2.1 Příčiny ohrožení

Vydra říční je ohrožována množstvím různých faktorů, jejichž intenzita se v průběhu let výrazně měnila. Od doby počátků rozvoje rybníkářství v Českých zemích až do poloviny 20. století bylo hlavním ohrožujícím faktorem přímé pronásledování ze strany člověka. K tomu zhruba od poloviny 19. století v souvislosti s rozvojem průmyslu postupně přistupovalo znečišťování vod a technické úpravy vodních toků a s tím související ničení pobřežních porostů.

Rapidní úbytek vyder v Evropě od poloviny 20. století je významně spojován především se znečištěním vodního prostředí chlorovanými uhlovodíky (Kučerová, Roche, 1999). Vydra je jako vrcholový predátor zvláště ohrožena akumulací toxických látek v potravním řetězci, které se hromadí v jejím těle (Pacovská et al., 2010). K průmyslovému znečištění přistupovalo značné znečištění toků ze zemědělství i městskými odpadními vodami. V té době také dále ubývalo vhodných biotopů, zejména regulací vodních toků a také stavbou velkých vodních děl (Baruš, 1989). To doprovázelo další odstraňování pobřežní vegetace a vznik nevhodných strmých břehů s absencí litorálního pásma, které vydrám snižuje možnost lovu. Zároveň postupně narůstalo rekreační využití vod, čímž se zvyšovaly rušivé jevy v blízkosti řek a vodních nádrží (Kučerová, Roche, 1999).

Na rozdíl od výše uvedených ohrožujících faktorů mohlo být u nás přímé pronásledování ze strany rybářů jako „škodné“ v průběhu 60. až 80. let minulého století pro vydru méně podstatným problémem. Jak uvádí Toman (1999) velká většina rybníků a jiných vodních ploch byla družstevním či státním majetkem a státní rybářské podniky tolerovaly škody způsobené vydrou a vzhledem k celkové produkci ryb je považovaly za celkem nevýznamné přirozené ztráty.

V posledních dvaceti letech se však přímé pronásledování vyder v souvislosti s restitucemi a odstátněním rybníků znovu vystupňovalo. Se zvýšením hospodářského využití vod se zejména vlastníci rybníků snaží řešit škody, které vydra působí na rybí obsádce.

Od devadesátých let minulého století se pak v České republice projevil zcela nový fenomén – rychle se rozvíjející autoprovaz.

2.2.1.1 Hlavní faktory ohrožující vydru v současnosti

V současné době se jako hlavní faktory ohrožující populaci vydry říční uvádí (podle Poledník et al., 2009) nezákonný lov a pronásledování, úhyny na komunikacích, úbytek vhodných stanovišť a kvalita vody, přitom pro svůj vzrůstající charakter jsou absolutně nejvýznamnějšími faktory na území ČR nelegální lov a úhyny na komunikacích.

Nezákonný lov, pronásledování

V souvislosti s obecným zlepšováním kvality vod od 90. let se početnost vyder začala postupně zvyšovat a zvětšoval se i areál rozšíření. Zároveň ale došlo ke změnám ve vlastnických vztazích, kdy většina malých a středních rybníků byla jednotlivě zprivatizována drobnými vlastníky. Na menších vodních plochách jsou přitom škody daleko citelnější (Toman, 1999). Z toho důvodu postupně vzrůstal negativní vztah vlastníků rybníků k vydrám, kteří pak řeší ochranu svého majetku nelegálním zabíjením predátora. Nejčastěji je využíváno pokládání návnad otrávených široce dostupnými insekticidy, obsahujícími karbofuran, nebo chytání pomocí zakázaných želez (Pacovská et al., 2010). I dnes však existují případy, kdy jsou vydry loveny pro kožešinu, která je pak pašována ke zpracování do zahraničí (Toman, 1995) nebo jako trofej na preparaci (Kučerová, Roche, 1999). Počty vyder zabíjených pytláky není možné přesně určit.

Úhyny na komunikacích

Úhyny na silnicích v souvislosti se snižováním stavů vyder nebyly například ještě před třiceti lety vůbec zmiňovány. V současnosti je ale automobilová doprava významným fenoménem. Výstavba dopravní infrastruktury je podmínkou ekonomického rozvoje, který přináší rychlý růst intenzity provozu na komunikacích. Vydra říční je při svých migracích nucena překonávat silnice a stává se pak častou obětí autoprovozu (Anděl, Hlaváč, 2008). V území s hustou silniční sítí mohou úhyny na silnicích ohrozit další existenci vydří populace. Ze 101 mrtvých jedinců, u kterých byla v letech 1993 až 2004 stanovena příčina úmrtnosti, byl střet s dopravním prostředkem příčinou smrti 58 % zvířat (Poledník et al., 2009).

Úbytek vhodných stanovišť a kvalita vody

Úbytek vhodných stanovišť poškozením prostředí a špatná kvalita vody jsou dnes posuzovány jako středně významné faktory se spíše stagnujícím vývojem (Poledník et al., 2009). V posledních letech dochází v důsledku realizace krajinytvorných programů a samovolné revitalizaci k mírnému zlepšení stavu prostředí. Také omezení zemědělské a průmyslové výroby vedlo k pozvolnému zlepšování kvality prostředí i kvality vodních toků. Zde jde však o jev přechodný (Toman, 1999). Negativní je v tomto ohledu enormní nárůst rekreačního využití vod a zvýšení rušivých vlivů v blízkosti řek a vodních nádrží během posledních třiceti let (Poledník et al., 2009).

2.2.2 Historie legislativní ochrany vydry na území ČR

Názor na počátek legislativní ochrany vydry říční na našem území není jednotný a skutečný stav se mi nepodařilo dohledat. Podle Anděry a Trpáka (1981) je vydra u nás celoročně chráněna od roku 1947, Toman (1995) uvádí rok 1949 a Hájková (2007) až teprve rok 1956. Zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, sice stanovil možnost prohlásit za chráněné ty druhy živočichů, které se vyskytují jen vzácně anebo jsou na svém bytí ohroženy, seznam těchto druhů byl však zveřejněn až o devět let později v roce 1965, kdy ministerstvo školství a kultury vydalo vyhlášku č. 80/1965 Sb., o ochraně volně žijících živočichů. Ta zahrnovala

vydra říční do seznamu chráněných druhů živočichů. Vydra zde byla navíc zařazena mezi několik druhů s odkazem na ochranu podle zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, a zákona č. 102/1963 Sb., o rybářství, a předpisů vydaných podle těchto zákonů. Sám zákon o myslivosti, ale tehdy řadil vydra říční mezi zvěř srstnatou a žádnou ochranu vydře ani jiným konkrétním druhům neposkytoval. Teprve podle vyhlášky ministerstva zemědělství č. 4/1967 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře, byla vydra říční vyhlášena za druh zvěře na celém státním území celoročně hájený. Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, přes veškeré novelizace, včetně poslední z roku 2000 (zákon č. 410/2000 Sb.), ani jeho prováděcí vyhlášky (vyhláška č. 103/1963 Sb., vyhláška č. 296/2001 Sb.) nikdy žádnou ochranu vydře výslovně neposkytovaly. Její ochrana byla ale až na výjimky dodržována především díky tehdejšímu státnímu vlastnictví zemědělské půdy a rybníků (Toman, 1999).

Červená kniha ČSSR z roku 1989 (Baruš, 1989) označuje vydra říční za kriticky ohrožený druh pro rapidní úbytek početnosti a zmenšující se areál rozšíření.

2.2.3 Současný stav ochrany vydry říční v ČR

Od roku 1992 je vydra říční v České republice chráněna podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Ten vymezuje pojem „zvláště chráněné druhy volně žijících živočichů“ a stanoví podmínky jejich ochrany, včetně sankcí za jejich porušení. Následná prováděcí vyhláška ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb. pak označuje vydra říční za zvláště chráněný druh a řadí ji do kategorie „druhů silně ohrožených“.

Na druhou stranu ještě v té době byla na základě vyhlášky ministerstva zemědělství ČR č. 134/1996 Sb., kterou se provádí zákon o myslivosti č. 23/1962 Sb. ve znění pozdějších předpisů, vydra klasifikována jako zvěř s dobou lovu od 1. 1. do 31. 12., tedy celoročně. Toto stanovení ale nenahrazuje povolení a výjimky k lovu podle předpisů o ochraně přírody a krajiny. Tato vyhláška je v současné době zrušena vyhláškou č. 244/2002 Sb. v souvislosti s novým zákonem o myslivosti z roku 2001.

Podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění je nyní vydra říční zařazena mezi druhy zvěře, které nelze lovit podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, nebo druhy zvěře, které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů a nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle těchto předpisů. Zákon také vyjmenovává zakázané způsoby lovu (např. používání želez, které se často k lovu vyder používaly) a stanovuje sankce za porušení zákazu.

10. května 2000 vstoupil v platnost zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Stanovuje podmínky poskytování finančních náhrad za škody způsobené mimo jiné vydrou

říční na rybách chovaných k hospodářským účelům. Účelem tohoto zákona je snaha státu alespoň částečně řešit konflikt mezi požadavkem přísné ochrany vydry říční a ekonomickými zájmy rybářské veřejnosti.

Vydra je v České republice chráněna také národní legislativou související s přístupem České republiky k Úmluvě o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů, v platném znění, stanoví podmínky dovozu a vývozu ohrožených druhů, včetně vydry říční. Vyhláška MŽP ČR č. 82/1997 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 16/1997 Sb., zařazuje vydru říční ve svých přílohách 1 a 2 mezi druhy, které jsou přímo ohrožené vyhubením a které jsou nebo mohou být dovozem nebo vývozem bezprostředně ohroženy ve své existenci. Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů, v platném znění, upravuje obchod s ohroženými druhy, mezi něž je řazena i vydra a stanovuje podmínky obchodu s nimi. Vlastní podmínky případného obchodu podle tohoto zákona pak upravuje prováděcí vyhláška č. 210/2010 Sb.

V aktuálním Červeném seznamu ČR je vydra uvedena jako druh zranitelný (VU) přímým pronásledováním (lovem) i devastací stanovišť znečištěním povrchových vod a následným úbytkem ryb (Plesník et al., 2003).

2.2.4 Ochrana vydry říční v Evropě

Mezinárodní úmluvy

Na území Evropy i celosvětově je vydra říční chráněna několika mezinárodními úmluvami a dohodami:

Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva) z roku 1979, ke které přistoupila Česká republika v roce 1998. Vydra je uvedena v příloze II, kde jsou vyjmenovány přísně chráněné druhy živočichů, které je zakázáno odchyťovat z přírody, držet v zajetí, záměrně zabíjet, obchodovat s nimi a částmi jejich těl nebo poškozovat stanoviště sloužící k jejich rozmnožování a odpočinku. Každá smluvní strana je povinna přijmout vhodná a potřebná opatření k zajištění zachování přírodních stanovišť všech druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, zejména těch, které jsou uvedeny v přílohách I a II.

Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících druhů živočichů a planě rostoucích rostlin (Washingtonská úmluva, CITES) z roku 1973. Česká republika je členskou zemí od roku 1993, jako součást ČSFR ale prakticky od roku 1992. Cílem úmluvy je zajistit, aby mezinárodní obchod s druhy vyjmenovanými v přílohách I až III neohrozil jejich přežití ve volné přírodě tím, že určuje podmínky tohoto obchodu. Vydra říční je zařazena do přílohy č. I (CITES I),

kde jsou vyjmenovány druhy bezprostředně ohrožené. Mezinárodní obchod s těmito druhy je zakázán a je povolován jen výjimečně. Ochrana se vztahuje na živé i neživé jedince a jakékoli části jejich těl či výrobků z nich (např. kožešiny).

Úmluva o mokřadech (Ramsarská úmluva) z roku 1971 (Česká republika přistoupila v roce 1993, jako součást ČSFR již v roce 1990) chrání vydra říční nepřímo, prostřednictvím ochrany a rozumného využívání rozmanitých mokřadních biotopů, jejichž ochrana byla původně vyhlášena zejména z hlediska vodního ptactva.

Legislativa EU

Evropská Unie aplikuje přísnější ochranu pro CITES druhy, další ohrožené druhy vyskytující se na území EU a druhy, které by mohly ohrozit ekologickou stabilitu a u kterých chce zabránit jejich dovozu na své území. Pro tyto účely vydala několik nařízení vycházejících z Washingtonské úmluvy, např. základní Nařízení Rady (ES) č. 338/97 a hlavní prováděcí předpis Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 a zejména Nařízení Komise (ES) č. 407/2009, kde jsou kategorie A, B, C a D obdobou příloh CITES I až III. Vydra říční je zařazena do přílohy A. Přílohy jsou průběžně aktualizovány.

V legislativě Evropské unie je ochrana vydry říční zahrnuta také ve Směrnici č. 92/43/EEC, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Směrnice o stanovištích) z roku 1992. Vydra říční je zařazena v příloze II (druhy živočichů a rostlin v zájmu společenství, jejichž ochrana vyžaduje vyznačení zvláštních území ochrany) a v příloze IV (druhy živočichů a rostlin v zájmu společenství, které vyžadují přísnou ochranu).

Červená kniha IUCN

Podle aktuálního červeného seznamu ohrožených druhů IUCN verze 2010.4, zveřejněné na internetových stránkách IUCN (iucnredlist.org), je vydra říční od roku 2004 zařazena jako druh téměř ohrožený (Near Threatened – NT). Přitom od roku 2000 byla celosvětově druhem zranitelným (Vulnerable – VU), ale ještě předtím od roku 1996 málo dotčeným (Lower Risk/least concern – LR/lc).

2.2.5 Záchranný program v ČR

Vydra říční je jedním z mála druhů našich šelem, kterému byla a je věnována náležitá pozornost (Anděra, Hanzal, 1996). Již od roku 1982, kdy bylo zahájeno první celostátní mapování výskytu vydry u nás (Toman, 1992), se postupně systematicky monitoruje výskyt vydry na celém území České republiky. Realizací programu ochrany vydry říční bylo poprvé pověřeno tehdejší Státním ústavem památkové péče a ochrany přírody - SÚPPOP (později Český ústav ochrany přírody - ČÚOP a dnes Agentura ochrany přírody a krajiny - AOPK) okresní vlastivědné středisko v Havlíčkově Brodě v roce 1989 (Toman, 1995a), kdy začala výstavba Stanice ochrany fauny v Pavlově u Ledče nad Sázavou. Ta se stala zázemím pro další výzkumy v terénu a zejména pro přípravu reintrodukčního projektu v oblasti

Jeseníků. Vlastní reintrodukce probíhala od roku 1997 do roku 2003 (Hlaváč et al., 1998, Kumstátová et al., 2005, Poledník et al., 2009), kdy bylo na severní Moravě vypouštěno celkem 29 zvířat, z nichž většina byli rehabilitovaní jedinci, pocházející z volné přírody, zbytek mláďata odchovaná v chovném zařízení v Pavlově.

V roce 1993 zahájila činnost Třeboňská nadace pro vydru, která vypracovala dlouhodobý výzkumný a ochranný projekt s působností na území celé České republiky. Pětiletý projekt se zabýval především otázkami populační ekologie, potravní biologie a různými negativními vlivy působícími na vydří populaci (Kučerová, 1998). Těžištěm výzkumů nadace byla zejména oblast CHKO a biosférické rezervace Třeboňsko. Její činnost od roku 1998 převzal Nadační fond pro vydru v Třeboni. Realizaci výzkumných projektů na území biosférické rezervace Třeboňsko předcházela příprava, na níž spolupracoval ČÚOP a holandská nadace pro ochranu vydry SON (Dulfer, 1992). Součástí aktivní ochrany vydry bylo také budování podchodů pod silnicemi a jejich ověření v praxi (Kumstátová et al., 2005). V souladu s vypracovanou metodikou jsou u nás dnes navrhovány všechny projekty nových silnic a dálnic.

Obdobnou činností, zahrnující i výzkumy vydry říční, se dnes zabývá i obecně prospěšná společnost ALKA Wildlife Dačice, založená v roce 2007 (Alka Wildlife, 2010).

Všechny tyto aktivity ve spolupráci AOPK ČR, zmíněných organizací a dalších odborníků, vyvrcholily v přípravě programu péče pro vydru říční v ČR na 10 let, který byl schválen Ministerstvem životního prostředí ČR v říjnu 2009 (Alka Wildlife.eu). Programy péče jsou připravovány pro druhy, jejichž populace jsou u nás ohrožené, ale zároveň tyto druhy vzhledem ke svému návratu do přírody způsobují konflikt se zájmy člověka. Cílem programu péče je shrnutí dosavadních znalostí, jejich analýza a navržení potřebných opatření pro ochranu druhu u nás.

Průběh výzkumů, probíhajících od roku 1982 a zejména v 90. letech, a jejich výsledky měly také významný vliv na přípravu podmínek pro realizaci náhrad škod způsobovaných vydrou říční na rybách a následné přijetí zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, jako významného nástroje k ochraně vyder.

2.3 Náhrady škod

Do konce 80. let minulého století se v odborné literatuře ani v periodikách zaměřených na ochranu přírody, myslivost nebo rybářství problematika náhrad škod způsobených vydrou říční ani dalšími zvláště chráněnými živočichy prakticky nevyskytovala. I když jistý legislativní podklad v té době již existoval v zákoně č. 23/1962 Sb., o myslivosti, který definoval, že škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nemohou být lovem snižovány, hradí stát (viz podrobněji kapitola Legislativa náhrad škod), nebylo toto ustanovení zákona prakticky využíváno. Autoři tehdejších článků si byli dobře vědomi nutnosti chránit ohrožený druh a ubírali se zejména

směrem ochrany jejich prostředí, respektive budování sítě velkoplošných chráněných území typu CHKO a NP, v nichž by byla vydra jako predátor plně respektována, a odkud by se mohla šířit do kulturní krajiny nového typu (kde bude soulad se zemědělskou velkovýrobou), případně uvažovali o možnostech uvážené reintrodukce. To vše s podporou vzdělávání veřejnosti ve smyslu přehodnocení dělení zvířat na škodná versus užitková. Tak uvažovali například autoři Anděra a Trpák (1981) ve svém článku v časopise Památky a příroda.

Počátkem 90. let začal, zejména v souvislosti s projekty Stanice ochrany fauny AOPK v Pavlově, vycházet česko-slovenský Bulletin Vydra, kde byly zveřejňovány výsledky mapování výskytu vydry říční v jednotlivých regionech České a Slovenské republiky, informace o připravovaném a později úspěšně realizovaném reintrodukčním projektu v oblasti Jeseníků, výsledky studia potravního spektra vyder v různých oblastech výskytu a podobně, později i sledování chování vyder a výzkum uhynulých jedinců. V tomto odborném časopise se také objevila vůbec první zmínka o možnosti řešit situaci kompenzací škod formou informace o požadavcích na kompenzace v souvislosti s restitucemi a privatizacemi velkého množství rybníků a o zatímní neexistenci právní normy, která by tuto konfliktní situaci systémově řešila, i o nezbytnosti najít možnosti, jak subjektům věnujícím se chovu ryb tyto ztráty kompenzovat (Dufler et al., 1996).

V Bulletinu Vydra z roku 1998, v publikaci věnující se shrnutí činnosti Třeboňské nadace pro vydra, se znovu objevila informace o rostoucím počtu žádostí o náhradu škod způsobených vydrou od majitelů menších rybníků. Vzhledem k tomu, že v Evropě nebyly do té doby provedeny podrobnější studie zabývající se škodami vydry, měl by projekt, plánovaný nadací, věnovat této problematice v následujících letech zvýšenou pozornost (Kučerová, 1998). Podstatnou částí prací nadace byly i orientační odhady ztrát na rybí osádce způsobených vydrou.

Na základě jednoho z dílčích projektů, financovaných nadací, se v roce 1998 uskutečnil sociologický výzkum „Lidé a vydra“, jehož výsledky byly zpracovány v diplomové práci (Šašková, 1999). Práce hodnotí veřejné mínění hospodářů na rybnících v okrese Jindřichův Hradec, analyzuje postoje rybníkářů k vydře říční vzhledem ke škodám, které způsobuje. Autorka v práci srovnává postoje majitelů rybníků s výskytem vydry. Ve výsledcích práce uvádí jako hlavní problém ztrát na rybách v té době legislativně nedořešenou otázku jejich náhrady. Nenahraditelnost ztrát na rybách byla hlavním důvodem negativních postojů rybníkářů k vydře i ostatním predátorům na rybách.

O snaze vlastníků rybníků marně uplatňovat na nejrůznějších úrovních náhradu škod způsobených vydrou píše i Toman (1999) v časopise Veronika. Urychlené přijetí zákona umožňujícího náhrady škod způsobených na majetku fyzických i právnických osob vybranými chráněnými druhy živočichů označuje jednoznačně za opatření, které by přispělo k vyřešení problému škod a tím i k praktické ochraně vydry říční. Autor v článku uvádí též informaci, že zákon byl v té době již přes dva roky připravován ministerstvem životního prostředí a varuje

před nebezpečím z prodlení, kdy se některé chráněné druhy mohou díky zdoluhavému legislativnímu procesu znovu dostat mezi druhy ohrožené aktivním pronásledováním. Přitom za jeden z nejdůležitějších kroků samozřejmě považuje také souběžnou výchovu a osvětu, zejména k vytvoření změny vztahu k živočichům, kteří nepřinášejí zjevný užitek.

V časopise Nika byl v témže roce uveřejněn článek, který informoval ochranářskou veřejnost o tom, že součástí řešení problému ochrany některých živočišných druhů by mělo být také převzetí odpovědnosti státu za škody způsobené vybranými chráněnými živočichy a alespoň částečná kompenzace ztrát způsobených např. predací vydry (Kučerová, 1999). Podle autorky již v roce 1997 navrhli zástupci státních orgánů ochrany přírody a odborníci zabývající se vydrou ministerstvu životního prostředí, jakým způsobem a za jakých podmínek by bylo možné kompenzovat ztráty vzniklé predací vydry. Navržený zákon pak byl projednáván na úrovni ministerstev. Autorka také vysvětluje nevhodnost řešení regulace početnosti vyder odstřelem nepřipustností tohoto řešení z hlediska ochrany přírody, ale zejména jeho malou efektivností, kdy se na uvolněná atraktivní teritoria stejně přesunou jiní jedinci z méně výhodných lokalit.

Český nadační fond pro vydru vydal v roce 1999 první významný materiál, v němž shrnuje veškeré dosavadní výsledky výzkumu související s vydrou říční v CHKO a biosférické rezervaci Třeboňsko a kde jsou podrobně popsána doporučení pro management druhu (Kučerová, Roche, 1999). Součástí doporučení bylo také zlepšení právních nástrojů ochrany, zejména „schválit zákon týkající se ekonomických ztrát způsobených chráněnými živočichy a kompenzací za tyto ztráty“. Pro zlepšení veřejného povědomí ve vztahu k rybnářství bylo doporučeno vypracovat metody pro snížení konfliktu mezi chovateli ryb a vydrou, například kompenzacemi ztrát u malých vlastníků, a doporučeno bylo poté zopakovat sociologickou studii, aby byly zachyceny změny v názorech na vydru. Jako doporučená výzkumná aktivita byla jmenována mimo jiné nutnost iniciovat dlouhodobou studii, která by zhodnotila problematiku tzv. „druhotných škod“. Uveřejněna zde byla také první verze metodiky pro stanovení kompenzací pro malé rybníky (pouze pro malé, protože relativní ztráty na velkých rybnících byly považovány za nevýznamné). Jsou zde uveřejněny i návrhy na preventivní opatření, která by snižovala škody, na ochranu stanovišť apod., návrh časového plánu a nutné náklady na celý proces.

V roce 2000, kdy byl vydán zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, vydal Český nadační fond pro vydru zprávu pro MŽP (Kučerová et al., 2000), ve které shrnuje dosavadní výsledky mapování rozšíření vydry v ČR, výsledky zimní početnosti na vybraných lokalitách a přehled studií potravy vydry v ČR. Autoři zde doporučují preventivní opatření na snížení škod a ve vztahu k náhradám škod je zde především uveřejněn návrh metod na odhad výše kompenzace. Kromě zjednodušeného výpočtu, vycházejícího z prvního návrhu v předchozím materiálu, jsou zde uvedeny také

metoda výpočtu pro vlastníky velkého počtu rybníků na jednom území na příkladu Rybářství Třeboň a možnost posouzení podrobným posudkem.

Český nadační fond pro vydru ve spolupráci s Českým rybářským svazem vydal pro podporu ochrany vydry říční a pro zlepšení vztahu rybářské veřejnosti k vydrám informační brožurku „Vydra říční a rybářství“ (Kučerová, Nový, 2001), ve které kromě shrnutí dosavadních výsledků výzkumů a znalostí o potravě, ohrožujících faktorech, rozšíření a zákonné ochrany vydry říční informuje o možnostech prevence snížení škod na rybách a o způsobu poskytování náhrad škody podle zákona č. 115/2000 Sb.

Škodami na rybách způsobenými rybožravými predátory se v té době zabývala i studie Českého rybářského svazu (ČRS, 2001). Tato studie se kromě vydry říční zabývala i kormoránem, norkem americkým, volavkou popelavou a labutí velkou. Autoři odhadují celkovou výši škod způsobených vydrrou s pomocí odhadů počtu predátorů, průměrné spotřeby potravy a průměrné ceny ryb pro rok 2001 na 59.312.500,-Kč. Výrazně ale podporují teorii o „lovu ze záliby“ a tzv. „stresový faktor“, čímž navyšují roční škodu téměř dvojnásobně na 112.693.750,-Kč. Ve vztahu k náhradám škod studie označila zákon č.115/2000 Sb. nepřímo za diskriminační a nefunkční, neboť podle autorů je formulován tak, aby poškozeným subjektům prakticky znemožnil vymáhání zbytečné škody, a pro většinu subjektů procedurálně úhradu škody vylučuje. Autoři doporučují zákon přepracovat a výrazně se zasazují o regulaci stavů predátorů na území ČR přímým odstřelem a zastavením umělého rozšiřování, respektive zrušením záchranných chovů. U vydry navíc doporučují její odlov a následný prodej do zoologických zahrad. Navíc doporučují tzv. únosné stavy 1 kus vydry na 500 ha vodní plochy, resp. na 100 ha v chráněných územích.

V roce 2002 proběhl další sociologický průzkum mezi rybáři a to konkrétně na území okresů Jindřichův Hradec a Pelhřimov, v oblastech s největší populací vydry říční. Jeho zadavatelem byl Český nadační fond pro vydru a projekt byl zpracován formou diplomové práce (Moravcová 2003). Projekt navazoval na práci „Lidé a vydra“ (Šašková, 1999). Práce vyhodnocovala pomocí dotazníkového šetření míru povědomí majitelů rybníků o existenci zákona č. 115/2000 Sb. a úroveň změn pohledu soukromých rybníkářů na přítomnost vydry říční na území ČR. Průzkum prokázal zvýšenou nespokojenost malých soukromých rybníkářů, sportovních rybářů a rybářských společností s rostoucí populací vydry říční. Většina soukromých rybářů sice zákon znala, ale někteří neznali způsob, jak s ním pracovat (zástupci rybářských společností a ČRS znali podmínky velmi dobře), přesto velká část dotazovaných požadovala regulaci nebo translokaci vyder, protože v náhradách škod podle zákona č. 115/2000 Sb. viděli jen částečné nebo žádné řešení. Někteří dotazovaní otevřeně přiznávali cílené pronásledování vyder nebo alespoň znali někoho, kdo už vydru zabil a to i přes vědomí nezákonnosti tohoto počínání.

Pracovníky Českého nadačního fondu pro vydru a AOPK ČR, stanicí ochrany fauny Pavlov, byla pro MŽP ČR vypracována pracovní verze metodiky stanovení

výše náhrad škod pro vydru říční (Roche, Toman, 2003). Tato metodika zahrnuje jak zjednodušený výpočet pro malé vlastníky, výpočet pro větší rybářské společnosti tak i metodiku podrobného posudku.

V roce 2003 byl zahájen mezinárodní projekt Evropské Unie „Vytvoření souboru postupů pro vznik akčních plánů, které sníží konflikt mezi ochranou velkých obratlovců a využíváním biologických zdrojů: rybníkářství a rybožraví predátoři jako modelový příklad“ (FRAP), o kterém informovala v dvojčísle Bulletinu Vydra 12-13 Poledníková et al. (2004). I když náhrady škod se přímo nezmiňují, projekt by měl připravit návod, jak řešit konflikty mezi ochranou predátorů a ekonomickými zájmy člověka na příkladu vydry říční, kormorána a tuleňů šedého a obecného. Pro vydru byla jako jeden ze dvou modelových regionů vybrána v rámci střední Evropy i Česká republika. Cílem výzkumu v ČR by mělo být mimo jiné studium faktorů ovlivňujících ztráty ryb na rybnících, ověření druhotných ztrát nebo detailní studium spektra potravy vyder na rybnících.

Nová (2006) informuje v článku uveřejněném v časopise Ochrana přírody o aktuálních a připravovaných záchranných programech živočichů v ČR. V programu péče pro vydru říční je jedním z klíčových cílů najít řešení konfliktu vydry a rybářů hospodařících v našich vodách, což autorka určuje za jedinou cestu pro trvalé přežití vydry. K tomu směřuje řada legislativních a výzkumných opatření i značná část osvětové kampaně. O řešení problému náhradami škod se v souvislosti s vydrou nezmiňuje. Zákon č. 115/2001 Sb. spojuje pouze s programy péče pro velké šelmy (rys, medvěd a vlk), v této souvislosti ho však označuje jako řešení nedostatečné, neboť negativní postoj veřejnosti k šelmám a jejich ilegální lov jsou i nadále hlavními příčinami ohrožení těchto druhů na našem území.

V letech 2004–2006, tedy 4 až 6 let po zavedení zákona č. 115/2000 Sb., proběhl formou zpracování diplomové práce další sociologický výzkum, založený na dotaznících a řízených rozhovorech s rybáři (Culková, 2007). Těžištěm sběru dat byla především oblast Moravy a východních Čech, zde zejména Českomoravské vrchoviny. Cílem bylo zhodnotit funkčnost zákona a zjistit, jestli nastaly nějaké změny ve vztahu majitelů rybníků k vydrám. Průzkum prokázal, že i přes vysokou znalost zákona využívalo možností náhrad jen velmi málo majitelů rybníků (jen 10 % soukromých hospodářů, 24 % MO ČRS a 72,2 % rybářských společností). Naprostá většina respondentů byla i nadále přesvědčena, že zákon řeší problém škod jen částečně nebo vůbec (90,5 až 97,3 %), a respondenti téměř vždy navíc požadovali řešení formou odstřelu nebo odchytu predátorů. Celá třetina respondentů byla přesvědčena, že zákon neřeší vůbec nic. Technická opatření na ochranu ryb proti vydře byla přitom použita velmi zřídka.

V souladu s požadavky Směrnice č. 92/43/EEC, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zajistila AOPK ČR od roku 2006 také monitoring rozšíření vydry říční, který slouží nejen jako základní informace k ochraně druhu, ale také při řešení problematiky škod na rybách,

způsobených vydrou. První výsledky byly prezentovány v Bulletinu Vydra č. 14 (Poledník et al., 2007).

Ve stejném čísle Bulletinu byl představen i návrh Programu péče pro vydru říční v ČR na roky 2006 – 2015 (Poledník, 2007a). Autor uvádí, že k nejvýznamnějším opatřením patří i novela zákona č. 115/2000 Sb., či příprava dotačního titulu pro drobné vlastníky rybníků.

V tomto čísle Bulletinu byl také představen souhrn disertační práce „Vydra a rybníky“ (Poledník, 2007b), která se zabývá výpočty početnosti a populační hustoty vydry v ČR. Jako nejvýznamnější faktor rybníků ve vztahu k početnosti vyder autor označuje délku břehů (která je později využívána metodikou výpočtu náhrad škod). Dalšími tématy disertační práce ve vztahu ke škodám způsobovaných vydrou byl odhad kvantitativní predace na komerční druhy ryb v rybnících (založený na výpočtu s pomocí známého počtu vyder v oblasti, denní spotřebě a podílu komerčních ryb v potravě vyder, nebo průměrné návštěvnosti vyder na rybnících, průměrném počtu rybníků, navštívených vydrou za noc, denní spotřebě a podílu komerčních ryb v potravě) a vlivy vydry na ryby v tocích v rybníkářské oblasti, které prokazují sezónní změny využití prostředí (v období mrazu se vydry většinu času zdržují na tocích).

Legislativou na úseku náhrad škod způsobených chráněnými rybožravými predátory na území ČR a zkušenostmi s náhradami škod na území Jihočeského kraje se ve své seminární práci zabývala Beňová (2008). Práce obsahuje stručný rozbor předpisů, týkajících se náhrad škod a postup, jakým se škody uplatňují. Autorka uvádí, že některé postupy se ukazují jako problematické, například i obtížnost zjištění skutečných škod. Jako z psychologického hlediska vhodnější uvádí systém příspěvků, vyplácených hospodářům na rybnících.

Vypracování nové metodiky stanovení výše náhrad škod způsobených vydrou říční (Poledníková et al., 2008) předběhlo přibližně o rok schválení následujícího dokumentu, ze kterého měla realizace metodiky vycházet. Metodika obsahuje dvě metody výpočtu výše škod a to výpočet pro skupiny rybníků a výpočet pro jednotlivé rybníky. Volba metody závisí na množství a rozmístění rybníků žadatele.

Již od roku 2007 připravený a upravovaný program péče pro vydru říční v České republice byl přijat ministerstvem životního prostředí až na konci roku 2009. Dokument vytvořilo AOPK ČR ve spolupráci s odborníky z mnoha organizací na dobu 10 let, na roky 2009-2018 (Poledník et al., 2009). Cílem programu je především realizace kombinace různých typů opatření vedoucí k nezhoršení stavu velikosti populace vydry a plochy areálu rozšíření v rámci ČR. K hlavním okruhům opatření patří osvěta cílových skupin (zejména rybářů, čímž by se měl zlepšit jejich vztah k vydře), minimalizace negativních vlivů dopravy na vydří populace, výzkum zaměřený na nové poznatky z biologie a ekologie druhu (zejména potravních vztahů, sekundárních škod na rybách, ověřování možností preventivních opatření, včetně pokračování mapování výskytu a odhadů početnosti a pod.) a ekonomické

a technické nástroje a informování o nich (zejména návrh optimalizace systému řešení střetu ekonomických zájmů rybářství a vydry říční). Součástí ekonomických opatření bylo i vypracování nové metodiky vyčíslování škod způsobených vydrou, která by zjednodušila stávající systém a zároveň zajistila jednotný přístup při stanovování výše škod, a příprava metodiky na opatření snižující škody způsobené vydrou, neboť předpokladem pro vyplácení náhrad je i snaha o minimalizaci těchto škod ze strany žadatelů.

V souvislosti s osvětovou činností se dále objevují zejména v oborových a v odborných periodikách články informující veřejnost o zákonu č. 115/2000 Sb. a možnostech žádat o vyplácení náhrad škod, jako například v časopise *Myslivost* (Poledník et al., 2009) nebo v časopise *Ochrana přírody* (Tomášková, 2009). V tomtéž časopise byl uveřejněn i souhrn sociologického průzkumu mezi rybáři a zástupci státní správy z let 2004-2006, hodnotící vztah k vydře, využívání zákona a názory na jeho použitelnost v praxi (Václavíková, Kostkan, 2009). Zároveň byla vydána aktualizovaná informační brožurka na toto téma, informující o ohrožení a ochraně vydry říčních a dalších původních rybožravých predátorů a možnostech způsobu vyplácení náhrad škod způsobovaných vydrou a kormoránem (Pacovská et al., 2010).

2.4 Legislativa náhrad škod

2.4.1 Zákonné možnosti před rokem 2000

Před rokem 2000, kdy vstoupil v platnost zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, byla náhrada škod značně omezená, ne však zcela nemožná, jak dokládá kauza uveřejněná na právnickém internetovém portálu epravo.cz (epravo.cz (1)).

Tehdy platný zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, řadil vydru říční mezi zvěř srstnatou a podle § 34 odst. 3 věty první, ve znění účinném do 27. 9. 1999 (profipravo.cz), přitom jednoznačně stanovoval, že škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nemohou být lovem snižovány, hradí stát. Podrobnosti k této povinnosti měla stanovit ministerstva financí, zemědělství a po novelizaci také životního prostředí obecně závazným právním předpisem. Vydra byla v té době formálně chráněna zákonem č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, kdy byla vyhláškou č. 80/1965 Sb., o ochraně volně žijících živočichů, řazena do seznamu chráněných druhů živočichů. Faktická ochrana před lovem byla vydře poskytnuta vyhláškou č. 4/1967 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře, kdy byla prohlášena za druh celoročně hájený. Minimálně již od roku 1967 tedy byla vydra jednoznačně druhem, jehož početní stavy nemohly být lovem snižovány. K tomu navíc později přistoupila ochrana podle nového zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a jeho prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb. Jak uvádí rozbor na internetovém portálu epravo.cz, jsou-li splněny zákonné předpoklady odpovědnosti státu za škodu, nemůže být jeho odpovědnost vyloučena okolností, že nebyl vydán obecně závazný právní předpis ministerstva s úpravou

podrobností odškodnění, které jinak náleží přímo ze zákona. To dokladuje na případu žaloby Českého rybářského svazu vůči státu, která byla jako zamítnutá vrácena Nejvyšším soudem ČR pro nesprávné posouzení věci zpět k projednání krajskému soudu. Nehledě na to, že se jednalo o proces z let 2001 až 2002, kdy žalobce žádal uhrazení škody zpětně za období od 16. 5. 1998 do 31. 12. 1998 (žaloba byla zcela pravděpodobně vyprovokována až v té době platnými předpisy o poskytování náhrad způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, který na daný případ nešlo použít), a že z popisu případu není zřejmé, jednalo-li se o škody na rybách v rybnících nebo spíše ve vodních tocích, které rybářský svaz také obhospodařuje, dokladuje tento případ jednoznačně, že zákonné podmínky pro poskytování náhrad škod byly již v té době dostatečné i když ne zcela jednoznačné.

Přesto, jak uvádí Toman (1999), snaha ze strany postižených drobných vlastníků uplatnit na ochraně přírody, okresních úřadech nebo ministerstvech náhradu škod vyzněla bezúspěšně s informací, že dosud neexistuje možnost, jak náhradu škod získat. Základním problémem té doby se jeví zejména neexistence právně podloženého způsobu prokázání škody a výpočtu její výše.

2.4.2 Aktuální právní úprava

V roce 2000 vstoupil v platnost zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona poskytuje náhrady škod stát za podmínek, v rozsahu a způsobem, které jsou stanoveny tímto zákonem. Zákon vyjmenovává druhy vybraných živočichů, u kterých je obecným zájmem jejich trvalá ochrana, přestože mohou způsobovat škody, a kromě toho definuje případy, na něž se náhrada škody vztahuje. Kromě vydry říční jsou těmito vybranými živočichy také bobr evropský, kormorán velký, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid a vlk. Zákon se nevztahuje na události, které nastaly před jeho účinností, tedy před datem 10. 5. 2000. Důležitým vymezením je také § 2 odst. d), který stanovuje, že zákon se vztahuje na ryby, chované k hospodářským účelům v rybnících, sádkách, rybích líhních a odchovnách, klecových odchovech nebo pstružích farmách. Aby mohla být náhrada poskytnuta, musí být pobyt vydry v době a na místě vzniku škody prokázán a výše škody musí být prokázána odborným nebo znaleckým posudkem.

Pro praxi je důležitou prováděcí vyhláška č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařských zařízeních, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech, podle které se určuje výše náhrady škody jako cena obvyklá, která by byla dosažena při prodeji, v tomto případě ryb, ke dni vzniku škody nebo ke dni, kdy s největší pravděpodobností škoda vznikla.

Zákon č. 115/2000 Sb. byl v roce 2001 novelizován zákonem č. 476/2001 Sb. Ten mění a rozšiřuje vymezení škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ale vydry říční se prakticky nedotýká.

Další legislativní změnou související s náhradami škod byl přesun kompetencí k zákonu č. 115/2000 Sb. z rušených okresních úřadů na krajské úřady, obecní úřady s rozšířenou působností a správy národních parků a chráněných krajinných oblastí, které řešil zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

Poslední změnu zákona č. 115/2000 Sb. v sobě zahrnuje zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento předpis se v části šesté čl. VIII snaží změnou § 2 písm. d) zákona č. 115/2000 Sb. upravit možnost uplatňování náhrady škody také na rybách v rybářských revírech, tedy ve vodních tocích. Z právního hlediska je však toto ustanovení považováno za nefunkční (Beňová, 2008), neboť na rozdíl od ryb v rybnících není vlastnictví k rybám v tekoucích vodách možné a neuložené ryby ve vodních tocích se pokládají za věc. Ztráta dosud neuložených ryb žijících ve vodních tocích tím, že je zkonsumovala vydra, nemůže představovat snížení majetkového stavu oprávněného subjektu rybářského práva, neboť ten ryby k okamžiku jejich ztráty nevlastnil, resp. je ulovením nenabyl do svého vlastnictví, jak dokládá rozsudek Nejvyššího soudu ČR z roku 2004 ve věci žaloby Českého rybářského svazu proti České republice ohledně náhrady škody způsobené vydrou říční na rybách chovaných v rybářských mimopstruhových revírech (epravo.cz (2)).

Současnou právní úpravou na úseku náhrad škod způsobených chráněnými rybožravými predátory související se zákonem č. 115/2000 Sb. a zkušenostmi s náhradami škod na území Jihočeského kraje se podrobně zabývala Beňová (2008) ve své seminární práci.

Odborné posudky k žádostem o náhradě škod vyžadované zákonem v současné době vypracovávají soukromé subjekty – Český nadační fond pro vydru v Třeboni převážně pro oblast jižních Čech a zejména pro Vysočinu ALKA Wildlife, o.p.s. Dačice. Do podzimu 2008 tuto činnost prováděla také Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Aby mohl být proveden výpočet náhrady škody ve smyslu vyhlášky č. 360/2000 Sb., je nutné mít k dispozici další údaje, vyplývající z odborného posudku, které předmětná vyhláška neřeší. Pro tyto účely byly zpracovány již tři verze metodik, publikovaných v různých materiálech (Kučerová, Roche, 1999; Roche, Toman, 2003; Poledníková et al., 2008). Poslední verze metodiky, vycházející z programu péče pro vydru říční v ČR, byla dokončena již v roce 2008 skupinou odborníků, zpracovatelů posudků ve spolupráci pracovníky krajských úřadů a AOPK ČR. Na základě shromážděných připomínek byla dále aktualizována a posudky jsou podle ní vypracovávány od roku 2010. Tato verze metodiky je daleko propracovanější než obě předchozí metodiky, přesto se v současnosti připravuje další verze, která by se měla stát podkladem pro zapracování do zmíněného prováděcího předpisu (Kadlečíková, ústní sdělení).

2.4.3 Řešení problematiky náhrad škod v dalších evropských státech

Způsob a rozsah řešení náhrad škod způsobených vydrou říční je v České republice v rámci Evropy zcela ojedinělý. Lze odvodit, že důvodem bude i kombinace intenzivního rybničního hospodaření a relativně silné populace tohoto evropsky významného druhu na našem území a z toho vznikající výrazný konflikt. Vzhledem k tomu, že pravděpodobně v žádném dalším evropském státě není rybníkářství tak rozvinutým fenoménem jako v České republice, řeší se určité kompenzace v ostatních evropských státech jen tam, kde se konflikt mezi ochranou vydry a rybím hospodařením rozvíjí.

Pokud není vydra považována přímo za druh vyhynulý, je ve většině států západní, střední a severní Evropy označována jako ohrožený a přísně chráněný druh, případně druh vyžadující další pozornost, přesto ve většině států není problematika škod řešena vůbec. V některých zemích je možné získat povolení k regulaci (Finsko, Norsko, Bělorusko), jinde jsou kompenzace škod řešeny částečně nebo za určitých podmínek (Německo, Rakousko, Velká Británie), v Polsku je problematika škod považována za vzrůstající problém (Kučerová et al., 2000). Problematika náhrad škod se z tohoto důvodu v zahraniční literatuře prakticky nevyskytuje. Podobným, i když méně účinným systémem jako u nás, řeší náhradu škod u vyder Slovenská republika (Urban et al., 2010).

Německo

V rámci Německa se náhrady škod způsobených vydrou vyplácejí pouze v Sasku a to buď formou paušálního příspěvku na 1 ha rybniční plochy za předpokladu splnění určitých environmentálně šetrných postupů a opatření v rybničním hospodaření, která mimo jiné vytváří potravní zdroje pro vydru - tato dotace se neoficiálně nazývá „Otter bonus“, nebo mohou být přímo vypláceny kompenzace za způsobenou újmu, ale až od určité výše škody. Náhrada se přitom proplácí jen profesionálním společnostem (Poledník et al., 2009, Václavíková, Kostkan, 2009). V Bavorsku jsou podnikatelským subjektům i soukromým osobám poskytovány dotace na preventivní technická opatření (Poledník et al., 2009).

Rakousko

Systém náhrad škod existuje pouze v Dolním Rakousku a není zde zajištěn žádnými zákonnými úpravami. Dobrovolně na něj přispívají samospráva Dolního Rakouska, myslivecké organizace, Organizace ochrany přírody a WWF Austria (Václavíková, Kostkan, 2009). Celková částka za vyplacené náhrady se ale postupně zvyšuje a místní odborníci nejsou s tímto systémem spokojeni (Kučerová et al., 2000). V Horním Rakousku se uvažuje o možnosti proplácet škody na tocích v případě výskytu samice vydry s mláďaty (Poledník et al., 2009). Vláda Dolního Rakouska také poskytuje dotace na preventivní oplocení kolem rybníků (Václavíková, Kostkan, 2009 podle Similä, Varjopuro, 2004). Účinnost různých opatření zde byla testována od roku 1992, přičemž právě oplocení a elektrický ohradník se jeví zatím nejúčinnějším (Bodner, 1995).

Velká Británie

Ve Velké Británii jsou vypláceny částečné kompenzace na farmách a jsou poskytovány dotace na preventivní opatření, ve Skotsku je ve výjimečných případech povoleno přemístění vydry do jiné oblasti (Kučerová et al., 2000).

Slovensko

Na Slovensku existuje možnost proplácet náhrady škod způsobených vydrou od roku 2003 na základě zákona o ochraně přírody a vyhlášky k tomuto zákonu. Stejně jako v České republice se náhrada vztahuje jen na škodu způsobenou na rybách v rybnících a rybochovných zařízeních a není možné žádat o náhradu škod na volných vodách. K žádosti o náhradu škod je také nutné doložit znalecký posudek. Do roku 2009 bylo uplatňováno jen 6 žádostí, z toho jedna nebyla akceptována. Od roku 2007 již nebyla žádná žádost podána (Urban et al., 2010). Podle autorů může být důvodem pro tak nízký počet žádostí kromě nedostatečné znalosti o možnosti žádat i systém dokumentace vlastnického práva a poskytování důkazů o škodách, které jsou veřejností považovány za byrokratické a komplikované, a také relativně nižší škody ze strany vyder oproti rybožravým ptákům, takže vydry jsou pravděpodobně více tolerovány. Rybáři se na Slovensku k zákonu staví skepticky, protože podle jejich názoru jsou prospěšnější preventivní opatření proti škůdci než kompenzace škod. I zde totiž nadále přetrvává názor o nadpočetných stavech vyder.

3. CÍLE PRÁCE

Vydra říční je rybářskou veřejností často chápána jako jeden z vážných škůdců na rybách při jejich hospodářské činnosti. Přestože od přijetí zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, uběhlo více jak 10 let a podle statistik Krajského úřadu výše náhrad postupně roste, není tato možnost využívána ze strany rybářů v plné míře. Moje práce se nezabývá důvody, proč není využití zákona větší, snaží se ale s pomocí dostupných údajů z databází žadatelů a náhrad škod vyhodnotit, do jaké míry je zákon využíván jednotlivými typy žadatelů, s přihlédnutím zejména k rybníkářům hospodařícím v menším rozsahu, a z hlediska rozmístění rybníků v rámci Jihočeského kraje.

Mezi hlavní cíle mé bakalářské práce patří:

- Zpracovat formou literární rešerše problematiku náhrad škod způsobovaných vydrou říční na chovu ryb.
- Zhodnotit kvalitativní a kvantitativní údaje z databáze žadatelů náhrad škod ve vztahu ke geografické poloze rybníků, plošné výměře, typu podnikatelského subjektu či frekvenci podávání žádostí.
- Provést analýzu počtu registrovaných chovatelů ryb s ohledem na požadavky náhrad škod na rybách.

4. METODIKA

4.1 Výběr zájmového území a hodnoceného období

Zájmovým územím pro zpracování bakalářské práce je celý Jihočeský kraj. Pro hodnocení žádostí z hlediska geograficko-administrativní polohy rybníků, na které se vztahují žádosti o náhrady škod způsobené vydrou říční, jsem zvolila území okresů. Katastrální území, které je uváděno v žádostech je příliš malou jednotkou, neboť řada rybníků leží ve více katastrálních územích.

Data byla vyhodnocována za roky 2008 až 2010. Jsou to roky s nejvyššími hodnotami vyplacených náhrad od roku 2000, kdy vstoupil v platnost zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

4.2 Získávání dat

Data pro sestavení výzkumného souboru jsem získala především od Českého nadačního fondu pro vydru v Třeboni. Jednalo se o kopie odborných posudků, zpracovávaných pro chovatele ryb – žadatele o náhradu škody, které jsou přikládány k žádosti na Krajský úřad. Část posudků jsem získala také od obecně prospěšné společnosti Alka Wildlife, která také zpracovává malé procento posudků na území Jihočeského kraje. Z posudků jsem mohla použít zejména tyto údaje:

- informace o žadateli, resp. vlastníkovi rybníka
- katastr, ve kterém leží rybník žadatele
- přehledy, počty a výměry rybníků, na kterých se škody udály
- údaje o obsádce ryb
- odhad (resp. výpočet) škody

Z odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví Krajského úřadu Jihočeského kraje, oddělení ochrany přírody a krajiny a EIA, které zajišťuje státní správu na úseku náhrad škod podle zákona č. 115/2000 Sb., jsem získala přehled všech vyplacených náhrad za škody způsobené vydrou od roku 2000 do roku 2010 (finanční vypořádání dotací poskytnutých prostřednictvím rozpočtu kraje), přehledy, počty a výměry rybníků, které nebyly možné dohledat u posudků, metodiky výpočtu náhrady škody.

Abych mohla porovnat všechny vlastníky, resp. uživatele rybníků se žadateli o náhradu škody za účelem zjištění míry využívání zákona č. 115/2000 Sb., získala jsem z oddělení lesního hospodářství a zemědělství Krajského úřadu Jč. kraje soupis rybářů hospodařících na území kraje. Tento přehled obsahuje 197 subjektů, ale podle sdělení Krajského úřadu není zdaleka úplný, neboť registrace rybářů dle zákona č. 102/1963 Sb., o rybářství, ve znění ve znění pozdějších předpisů, není povinná a registrují se zejména ti, kteří chtějí žádat o náhrady škod. Z tohoto důvodu nebylo možné zamýšlené hodnocení tímto způsobem provést.

Zjištění celkového počtu rybníků a jejich plochy v Jihočeském kraji a v jednotlivých okresech a zjištění plochy velkých vlastníků bylo provedeno vektorovou analýzou vrstvy vodních ploch v programu Janitor, kdy byla zpracována shp. vrstva volně přístupná z webových stránek: <http://www.dibavod.cz/27/struktura-dibavod.html>.

4.3 Práce s daty

Vzhledem k tomu, že posudky i žádosti obsahují citlivé údaje o jednotlivých žadatelích, nemohly být tyto údaje, zejména týkající se drobných žadatelů (fyzických osob), použity do žádné z tabulek ani jinak konkrétně prezentovány. Z tohoto důvodu byli žadatelé o náhradu škody pro účely dalšího hodnocení rozdělení na základě doporučení pracovníků Krajského úřadu Jihočeského kraje do kategorií podle typu na základě následujících kritérií:

- **Fyzická osoba nepodnikající (FON)** – fyzické osoby nepodnikající v zemědělství a nevyužívající rybník ke své výdělečné činnosti
- **Fyzická osoba podnikající (FOP)** – fyzické osoby podnikající v zemědělství, kdy hospodaření na rybníku je součástí jejich podnikatelské činnosti
- **Právnícká osoba (PO)** – jako právnícké osoby byly pro účely této práce zvoleny pouze obchodní společnosti podnikající v rybníkářství, v tomto případě se jednalo o akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a státní podnik
- **Občanské sdružení (OS)** – místní organizace Českého rybářského svazu a sdružení dobrovolných hasičů
- **Organizace zřizovaná krajem (OZK)** – školní rybářství
- **Obec (OBEC)** – obce samostatně podnikající v rybníkářství

Pro účely hodnocení míry využívání zákona č. 115/2000 Sb. drobnými vlastníky rybníků byli vlastníci rybníků – žadatelé rozdělení na velké a malé podle výměry obhospodařovaných rybníků: velcí vlastníci – nad 200 ha, malí vlastníci – pod 200 ha.

Výše vyplacených náhrad v jednotlivých letech se do určité míry neshoduje se škodou vzniklou v tom kterém roce, protože malá část náhrad je vyplácena až v roce následujícím, zejména u žádostí, podávaných ke konci roku nebo v případě, že období, kdy škoda vznikla, se nachází na přelomu dvou let. V takových případech někdy nastane situace, že v následujícím roce dochází k vyplacení náhrad 3x. Při posuzování má-li počet druhů ryb v obsádce vliv na počet podávaných žádostí jsem tyto čtyři případy za rok 2010 nebrala v úvahu, protože byly zapříčiněny administrativním postupem správního úřadu. Tito žadatelé byli zařazeni mezi žádající 2x.

4.4 Zpracování dat

Data z evidence žadatelů a vypracovaných odborných posudků byla zpracována s použitím programu Microsoft Excel. Mapové přílohy (kartodiagramy) byly vytvořeny v programu Corel Draw 12.

4.5 Citace

Pro zpracování citací dokumentů dle normy ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2 byl použit citační software Citace.com verze 2.0, generátor citací dostupný na internetové stránce www.citace.com.

4.6 Použitý materiál

Pro účely dalšího zpracování jsem měla k dispozici celkem 369 posudků (122 posudků za rok 2008, 115 posudků za rok 2009 a 132 posudků za rok 2010)

5. VÝSLEDKY

5.1 Celkový přehled vyplacených náhrad

V Jihočeském kraji doposud byly uplatňovány náhrady škod podle zákona č. 115/2000 Sb. na čtyři druhy zvláště chráněných živočichů. V tabulce č. 1 jsou pro porovnání uvedeny, kromě náhrad za škody způsobené vydrou říční, také náhrady za škody způsobené všemi ostatními z těchto druhů - kormoránem, rysem a losem, a to od roku 2000, kdy zákon vstoupil v platnost, do roku 2010. Výše vyplacených náhrad v jednotlivých letech se do určité míry neshoduje se škodou vzniklou v tom kterém roce, protože určitá část náhrad je vyplácena až v roce následujícím, zejména u žádostí, podávaných ke konci roku, nebo v případě, že období, kdy škoda vznikla, se nachází na přelomu dvou let. Evidence náhrad škod je na Krajském úřadu Jihočeského kraje vedena jednak podle náhrad škod vyplacených v každém roce a jednak podle náhrad škod vyplacených na konkrétní druh živočicha.

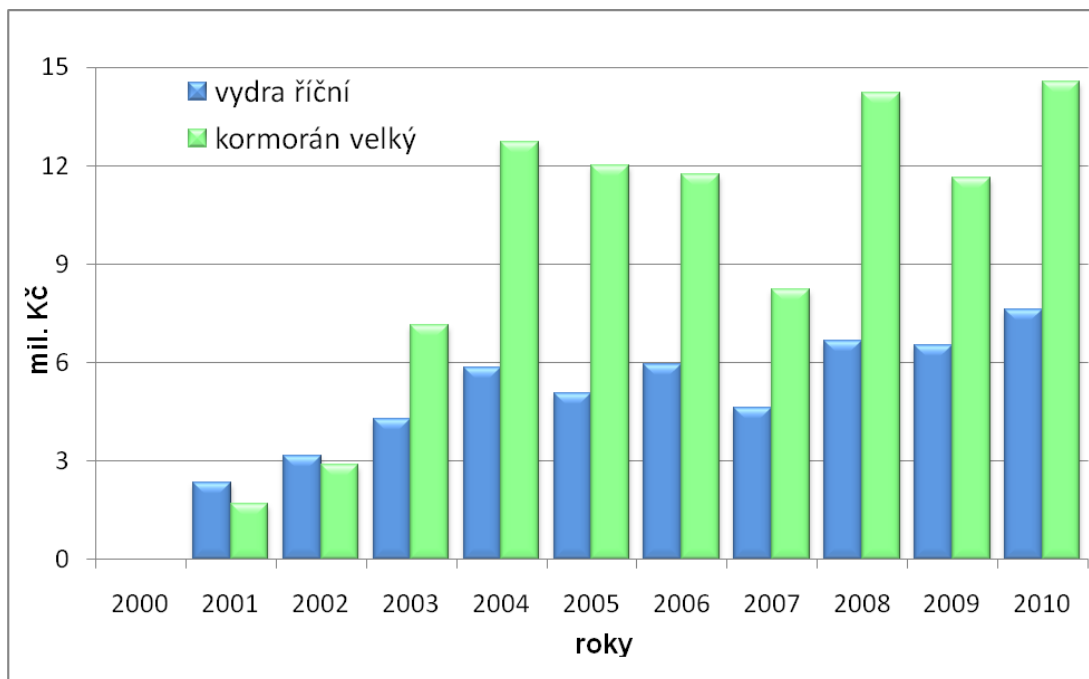
Celková výše náhrad v roce 2010 dosahuje částky již přes 22 milionů Kč, z toho největší podíl tvoří náhrady za škody způsobené kormoránem velkým a vydrou říční (tab. č. 1). Grafy č. 1 a 2 znázorňují porovnání růstu výše náhrad a počtu žádostí u těchto dvou druhů.

Tab. č. 1: Přehled vyplacených náhrad škod dle zákona č. 115/2000 Sb. na území Jihočeského kraje v letech 2000 až 2010 (zaokrouhleno na celé Kč)

rok	vydra říční		kormorán velký		rys ostrovid		los evropský		celkem Jč kraj za všechny druhy Kč/ rok
	žádostí	vyplaceno Kč	žádostí	vyplaceno Kč	žádostí	vyplaceno Kč	žádostí	vyplaceno Kč	
2000	0	0	0	0	2	4 865	0	0	4 865
2001	21	2 351 232	4	1 714 019	1	4 560	0	0	4 069 811
2002	52	3 163 211	7	2 881 480	2	6 365	1	15 849	6 066 905
2003	70	4 281 211	11	7 137 381	3	13 177	1	2 414	11 434 184
2004	108	5 858 529	20	12 712 944	3	41 718	1	63 016	18 676 207
2005	96	5 064 316	19	11 994 052	4	17 600	1	63 600	17 139 568
2006	122	5 958 916	18	11 730 964	3	8 400	1	6 085	17 704 365
2007	115	4 611 671	18	8 242 082	2	9 650	1	51 931	12 915 334
2008	122	6 672 779	21	14 222 313	4	23 300	1	54 089	20 972 481
2009	115	6 518 424	19	11 626 516	8	67 100	1	10 928	18 222 968
2010	132	7 634 563	24	14 568 886	1	2 000	2	55 633	22 261 082

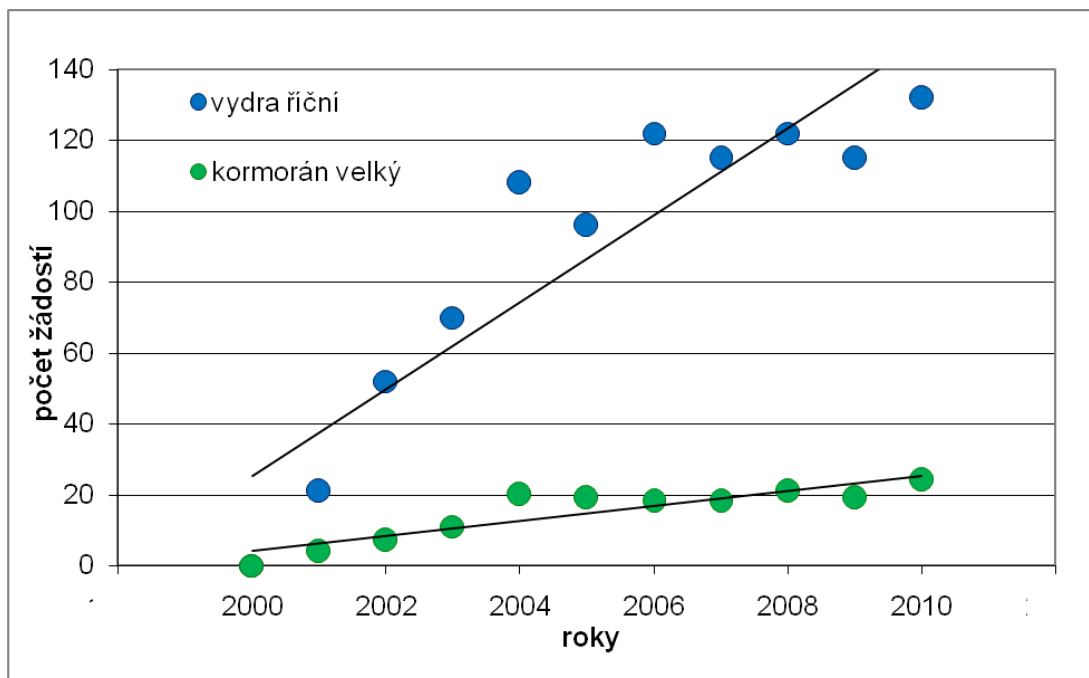
Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje

Graf č. 1.: Vývoj vyplacených náhrad škod dle zákona č. 115/2000 Sb. na území Jihočeského kraje v letech 2000 – 2010 (vydra říční, kormorán velký)

Zdroj dat: Krajský úřad Jihočeského kraje

Graf č. 2: Růst počtu žádostí o náhrady škod způsobených vydrou a kormoránem

Zdroj dat: Krajský úřad Jihočeského kraje

5.2 Kategorie žadatelů a počty žádostí

Pro účely dalšího hodnocení byli žadatelé rozděleni do kategorií podle typu subjektu. Jejich celkový přehled zpracovaný za roky 2008 až 2010 poskytuje tabulka č. 2.

Z žadatelů v letech 2008 až 2010 tvořily největší procento fyzické osoby nepodnikající (FON), tedy ti, kteří nevyužívají rybník pro podnikatelskou činnost - v letech 2008 a 2010 to bylo téměř 55 %, zatímco v roce 2009 byl jejich zájem menší, přesto dosahoval téměř poloviny počtu všech žadatelů (49,4 %). Fyzické osoby podnikající (FOP) tvoří přibližně 20 % ze všech žadatelů a jejich meziroční vzrůst je prakticky nepodstatný. Právnícké osoby (PO) žádaly ve sledovaném období nejvíce v roce 2009, kdy s počtem 16 tvořili 18 % všech žadatelů, v letech 2008 a 2010 ale žádalo jen 11 takových subjektů, což je přibližně 12 % z celkového počtu žadatelů.

Počty žádostí o náhrady škod způsobených vydrou postupně narůstaly až do roku 2006, kdy se ustálily na hodnotě 115 a 122. Také v roce 2008 bylo vyřízeno celkem 122 žádostí od 88 žadatelů, v roce 2009 opět počet žádostí klesl na 115, ačkoliv počet žadatelů vzrostl na 89. V roce 2010 počet žádostí i počet žadatelů vzrostly (na 132 a 91). Z vyššího počtu žádostí oproti počtu žadatelů (průměrně 1,45 žádosti na jednoho žadatele) je patrné, že někteří žadatelé podávají žádost o náhradu škody dvakrát ročně (viz dále).

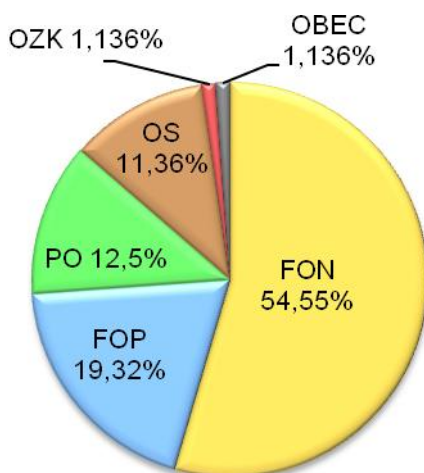
Tab. č. 2: Rozdělení žadatelů podle typu subjektu

typ žadatele	2008			2009			2010		
	počet žadatelů	%	počet žádostí	počet žadatelů	%	počet žádostí	počet žadatelů	%	počet žádostí
FON	48	54,55	64	44	49,4	57	50	54,9	65
FOP	17	19,32	23	18	20,2	20	19	20,9	28
PO	11	12,5	19	16	18	21	11	12,1	19
OS	10	11,36	14	9	10,1	14	8	8,79	15
OZK	1	1,136	1	1	1,12	1	1	1,1	2
OBEC	1	1,136	1	1	1,12	2	2	2,2	3
celkem	88	100	122	89	100	115	91	100	132

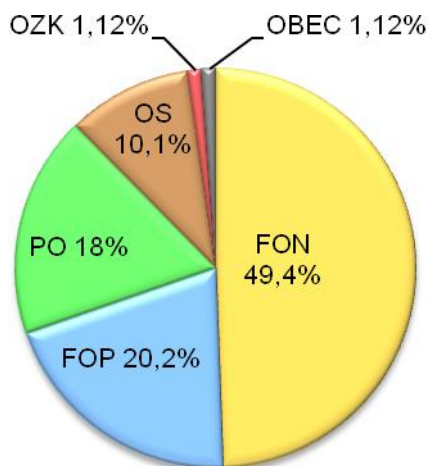
Legenda:
 FON - fyzická osoba nepodnikající
 FOP - fyzická osoba podnikající
 PO - právnická osoba
 OS - občanské sdružení
 OZK - organizace zřizovaná Jč. krajem
 OBEC – obec

Zastoupení žadatelů podle typu subjektu v letech 2008, 2009 a 2010 přehledně znázorňují grafy č. 3 – 5. Porovnání počtu žadatelů a počtu žádostí podle jednotlivých typů subjektů za roky 2008 až 2010 je v grafech č. 6 a 7.

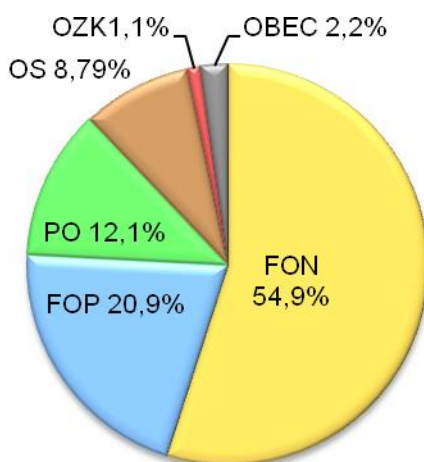
Graf č. 3: Zastoupení žadatelů podle typu subjektu v roce 2008

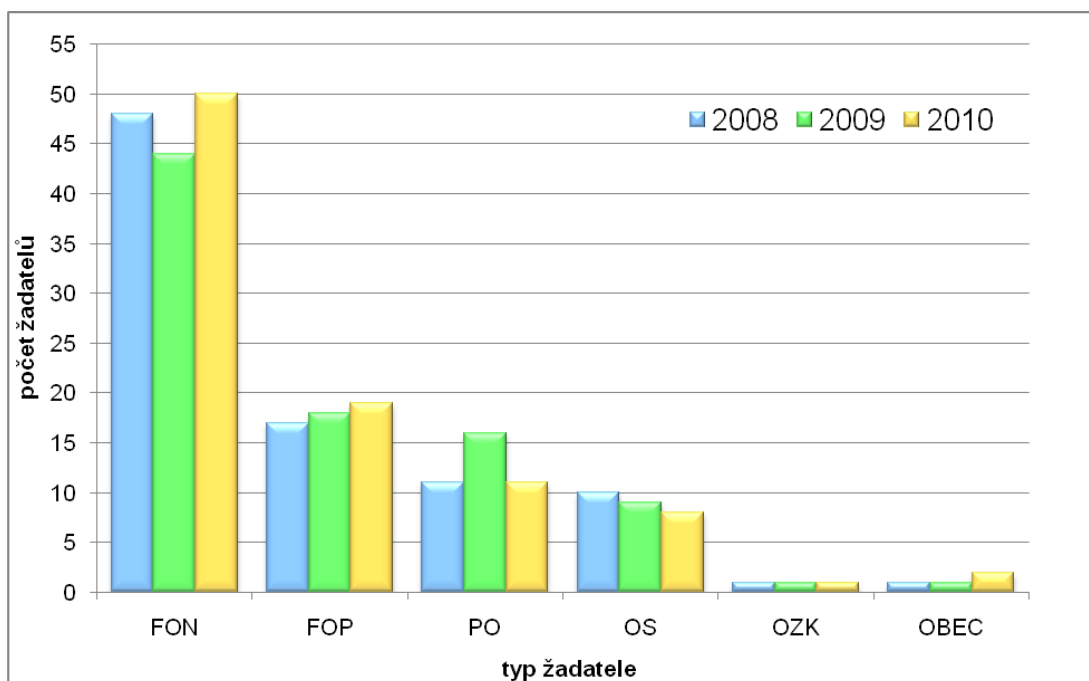
Graf č. 4: Zastoupení žadatelů podle typu subjektu v roce 2009

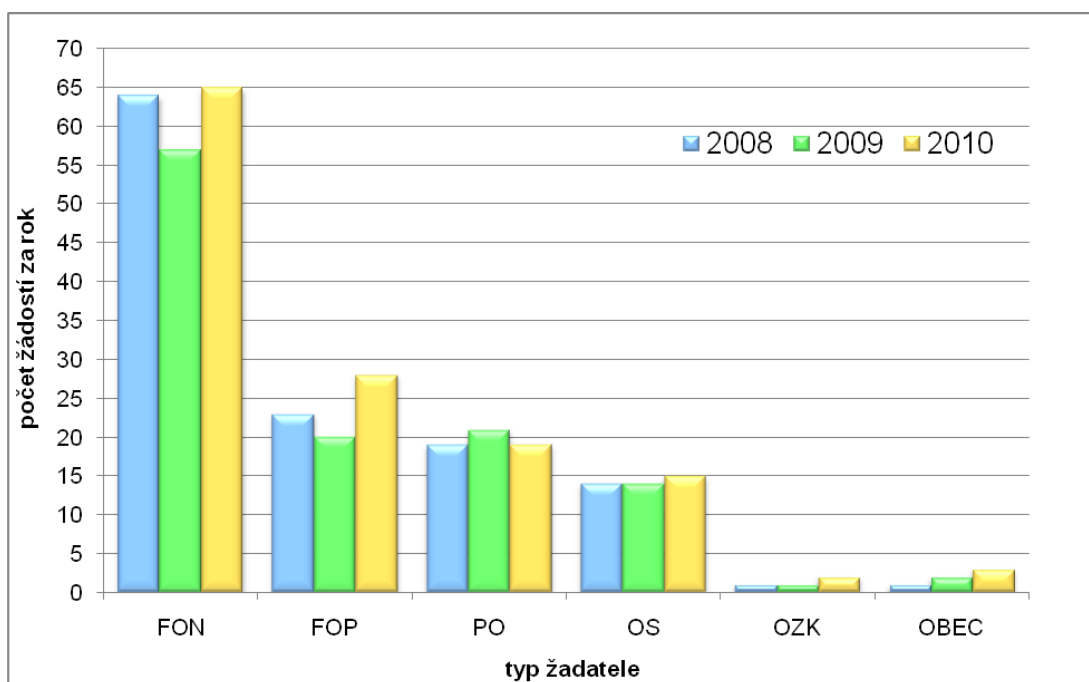
Graf č. 5: Zastoupení žadatelů podle typu subjektu v roce 2010

Graf č. 6: Počet žadatelů podle jednotlivých typů subjektů v letech 2008, 2009 a 2010

Graf č. 7: Počet žádostí podle jednotlivých typů subjektů v letech 2008, 2009 a 2010

5.3 Náhrady škod podle jednotlivých typů žadatelů

Tabulka č. 3a a grafy č. 8 – 10 ukazují, že největší část vyplacených náhrad škod celkově získává skupina majitelů rybníků, kteří jsou právnickými osobami (PO) – ve sledovaném období je to až 71 % z celkově vyplacené částky za vydrů v roce 2009, o něco méně v letech 2008 (67 %) a 2010 (64 %). To je v průměru více než 380 000,- Kč na jednoho žadatele ročně. V tomto případě to souvisí s největší výměrou rybníků, na kterou tento typ žadatelů žádá (jak dokládá graf č. 11). Ostatní skupiny typů žadatelů získávají náhradu škody přibližně ve srovnatelné výši, až na obce, kterých je málo s celkovou malou výměrou rybníků a jejich celková výše vyplacených náhrad škod tvoří jen nepatrný zlomek procenta (grafy č. 8 – 10).

Výše náhrady škody na hektar plochy rybníka je nejvyšší u fyzických osob nepodnikajících a obcí, kde se pohybuje většinou v průměru okolo 8 000,- Kč/ha. Naopak v tomto případě obdrží nejnižší částku na hektar plochy právnické osoby, necelých 300,- Kč/ha (tab. č. 3b).

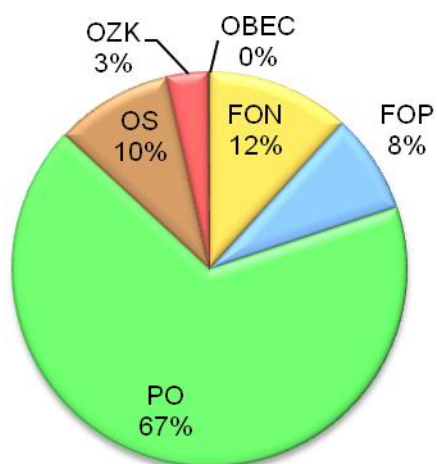
Tab. č. 3a: Vyplacené náhrady škod v Kč a plocha rybníků v ha, na které žádaly jednotlivé typy žadatelů v letech 2008, 2009 a 2010

	2008		2009		2010	
	vyplacené náhrady (Kč)	plocha (ha)	vyplacené náhrady (Kč)	plocha (ha)	vyplacené náhrady (Kč)	plocha (ha)
FON	785 098,00	86,02	648 394,00	84,94	743 016,00	85,99
FOP	545 430,50	511,07	464 601,00	554,50	695 867,00	790,29
PO	4 468 630,00	15 615,90	4 627 806,00	16 85	4 936 461,00	16 988,69
OS	639 544,00	120,13	527 924,00	112,10	590 864,00	118,83
OZK	227 272,50	1 389,76	237 234,00	1 389,76	651 839,00	1 389,76
OBEC	6 804,00	0,90	12 465,00	0,90	16 516,00	1,97
celkem	6 672 779,00	17 723,78	6 518 424,00	18 991,20	7 634 563,00	19 375,53

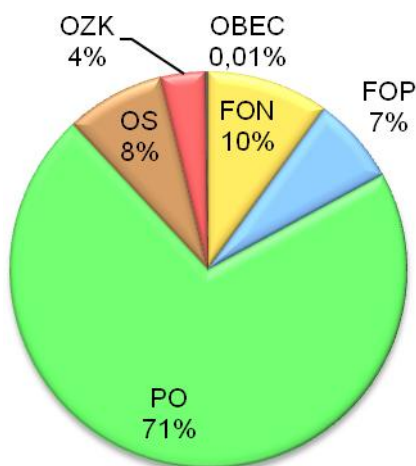
Tab. č. 3b Vyplacené náhrady škod podle jednotlivých typů žadatelů v letech 2008, 2009 a 2010 - částka vyplacená na hektar rybníka (Kč/ha)

	2008	2009	2010
FON	9 127,26	7 633,47	8 640,65
FOP	1 067,23	837,88	880,52
PO	286,16	274,66	290,57
OS	5 323,94	4 709,53	4 972,51
OZK	163,53	170,70	469,03
OBEC	7 540,73	13 814,70	8 393,13

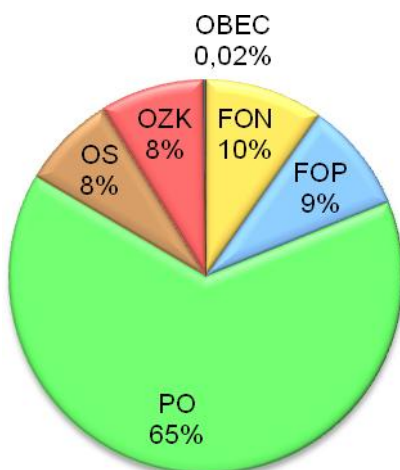
Graf č. 8: Poměr vyplacených náhrad škod podle jednotlivých typů žadatelů v roce 2008 (v %)

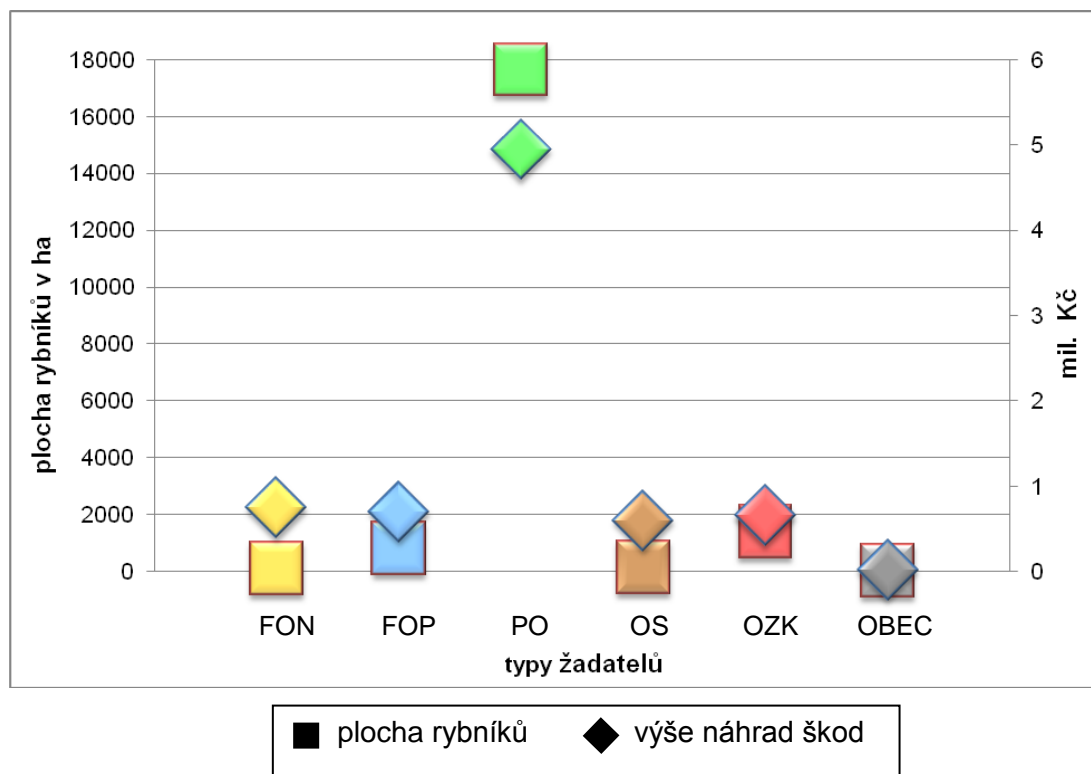
Graf č. 9: Poměr vyplacených náhrad škod podle jednotlivých typů žadatelů v roce 2009 (v %)

Graf č. 10: Poměr vyplacených náhrad škod podle jednotlivých typů žadatelů v roce 2010 (v %)

Graf č. 11: Závislost celkové výše vyplacených náhrad škod na celkové výměře obhospodařovaných rybníků podle typů žadatelů v roce 2010

5.4 Četnost podávání žádostí

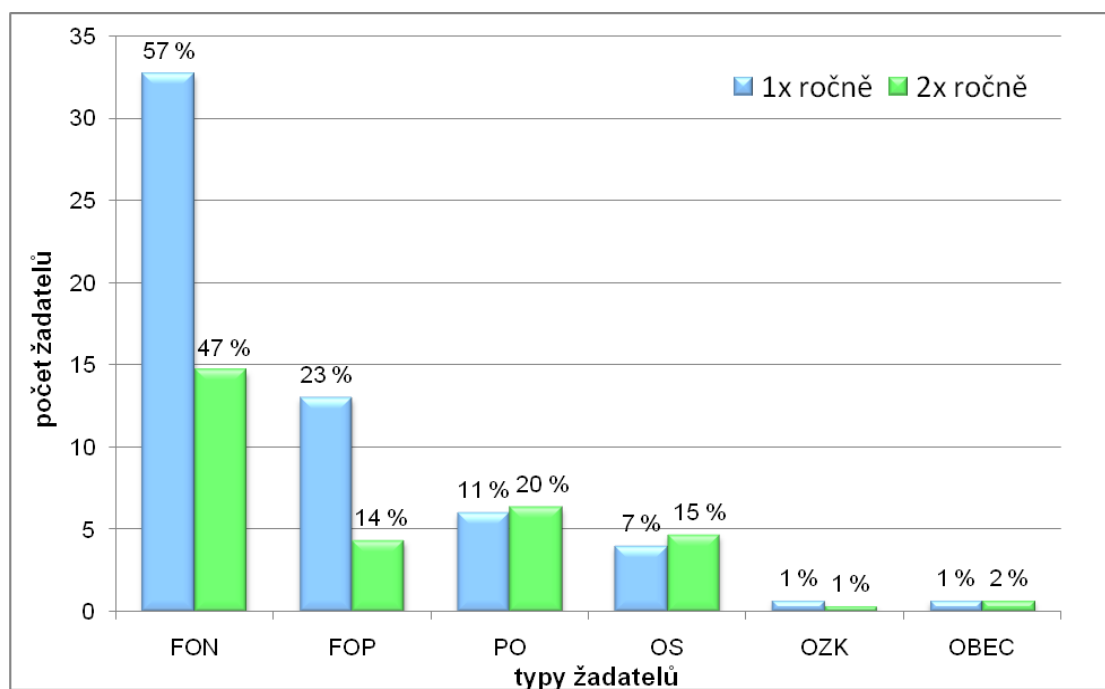
Chovatelé ryb obvykle podávají žádosti o náhradu škod jedenkrát až dvakrát ročně. V některých případech zdanlivě dochází k vyplácení náhrad třikrát ročně, což je způsobeno administrativním postupem správního úřadu (viz více v diskuzi). Přehled počtu žádostí za jednotlivé typy žadatelů uvádí tabulka č. 4 a graf č. 12 na straně 43.

Jedenkrát ročně žádají nejčastěji fyzické osoby nepodnikající (FON). Ty průměrně tvoří 57 % všech jedenkrát ročně žádajících žadatelů (viz graf č. 12). Na druhém místě žádají jedenkrát ročně fyzické osoby podnikající (FOP, 23 %). U žádostí podávaných dvakrát ročně stojí na prvním místě také fyzické osoby nepodnikající – je to sice průměrně 47 % ze všech dvakrát ročně žádajících, ale jejich počet je přibližně jen poloviční oproti jedenkrát ročně žádajícím FON. Na druhém místě se v této kategorii umístily právnické osoby (PO, 20 %) jen s malým převysím nad občanskými sdruženími (OS, 15 %) a FOP (14 %).

Tab. č. 4: Počet žádostí podle frekvence žádání za jednotlivé typy subjektů v letech 2008 – 2010

	2008		2009		2010		
	1x ročně	2x ročně	1x ročně	2x ročně	1x ročně	2x ročně	3x ročně
FON	32	16	31	13	35	15	
FOP	11	6	16	2	12	5	2
PO	3	8	11	5	4	6	1
OS	6	4	4	5	2	5	1
OZK	1		1			1	
OBEC	1			1	1	1	
Celkem žadatelů	54	34	63	26	54	33	4
Celkem vyřízeno žádostí	54	68	63	52	54	66	12

Graf č. 12: Průměrný počet žadatelů za roky 2008 – 2010 podle frekvence podávání žádostí a jejich procentuelní zastoupení

5.5 Četnost vyplácení náhrad v závislosti na počtu druhů ryb v obsádce

Analýzou odborných posudků vypracovávaných k žádosti, ve které musí žadatelé dokládat údaje o obsádce ryb, jsem zjistila, že vlastníci rybníků v roce 2010 nasazovali obsádky jednodruhové (pouze kapr), dvoudruhové (kapr v kombinaci s amurem, línem, v jednom případě s japonským kaprem, případně kombinace lín – amur bez kapra), třídruhové (kapr v kombinaci s dalšími dvěma druhy, jako jsou lín, amur, candát, štika, tolstolobik) nebo vícedruhové (kdy její součástí byl také vždy kapr a k němu byly nasazeny minimálně tři, ale i jedenáct dalších druhů ryb). Rozdělení žadatelů podle druhu obsádky a počtu podaných žádostí v roce 2010 znázorňuje tabulka č. 5.

Pouze kapra nasadilo v roce 2010 jen 5 žadatelů (5,5 % z celkového počtu) a všichni žádali jedenkrát. Z toho 3 byli fyzické osoby nepodnikající, 1 fyzická osoba podnikající (ve třech případech s výměrou rybníků do 1 ha, v jednom případě málo přes 10 ha), ale také jedna právnická osoba (s větším počtem rybníků o celkové výměře více než 130 ha).

Žadatelů, kteří nasadili dva druhy ryb, bylo celkem 11. Jednalo se opět především o fyzické osoby nepodnikající a fyzické osoby podnikající s výměrou nádrží do 2 hektarů. Jedenkrát přitom žádalo 6 rybníkářů a dvakrát žádalo 5 rybníkářů. Tři druhy ryb nasadilo 17 žadatelů, přičemž složení podle typu subjektů bylo obdobné jako v předchozích případech. Většina z nich žádala jedenkrát ročně, z nichž nejvíce fyzické osoby nepodnikající.

Nejvíce žadatelů mělo obsádky složené ze 4 a více druhů ryb (celkem 58 žadatelů). Chovatelé žádající 1krát (31 subjektů, 34 % z celkového počtu) a žádající dvakrát (27 subjektů, 29,7 %) byli rozděleni přibližně stejným podílem. Jediným rozdílem je zastoupení typů žadatelských subjektů, kdy jedenkrát žádaly čtyři z šesti možných typů subjektů a dvakrát žádaly všechny z možných typů subjektů.

Tab. č. 5: Rozdělení žadatelů podle druhu obsádky a počtu podaných žádostí v roce 2010

	kapr 1x	kapr 2x	2 druhy 1x	2 druhy 2x	3 druhy 1x	3 druhy 2x	4 a více 1x	4 a více 2x
FON	3	0	4	2	10	2	18	11
FOP	1	0	1	2	1	1	9	4
PO	1	0	0	0	0	0	3	7
OS	0	0	0	1	1	2	1	3
OZK	0	0	0	0	0	0	0	1
OBEC	0	0	1	0	0	0	0	1
celkem	5	0	6	5	12	5	31	27

5.6 Geografická poloha rybníků, na které se vztahují žádosti

Abych mohla vyhodnotit žadatele a jejich žádosti z hlediska geograficko - administrativní polohy rybníků, na které vlastníci žádají náhrady škod, zabývala jsem se umístěním rybníků v jednotlivých okresech Jihočeského kraje.

Celkový přehled o situaci jednotlivých okresech podává tabulka č. 6 a kartodiagram na obrázku č. 1 (vzhledem k velkým rozdílům mezi největším počtem rybníků v okrese Jindřichův Hradec a nejmenším v okrese Prachatice je počet rybníků v kartodiagramu vyjádřen plochou koule).

V Jihočeském kraji se nachází celkem 14 460 rybníků (tab. č. 6). Z tohoto počtu se v roce 2010 vztahovaly žádosti o náhradu škod jen ke 2 099 rybníkům (14,52 %). V okrese Jindřichův Hradec v roce 2010 podalo 62 žadatelů 88 žádostí (tab. č. 8), které se vztahovaly na 823 rybníky v tomto okrese (21,16 % z celkového počtu rybníků v okrese JH – tab. č. 6). Dalšími okresy, ke kterým se vztahovalo nejvíce žádostí, jsou okresy České Budějovice (14 žadatelů, 22 žádostí, 500 rybníků) a Tábor (12 žadatelů, 18 žádostí, 199 rybníků). Počet rybníků, na které se vztahují žádosti v roce 2010 na Táborsku, je v tomto roce prakticky shodný s okresem Strakonice (199:201, tab. č. 6). Počtem podaných žádostí, vztahujících se k tomuto okresu, ale dosahuje Strakonicko oproti Táborsku pouze zhruba třetinových hodnot (tab. č. 8), stejně jako v předchozích letech, kdy se zde žádalo na průměrně o 44 rybníků méně (tab. č. 6). Nejméně žádostí se vztahuje k okresu Prachatice (v letech 2008 - 2010 to byli 2 - 3 žadatelé, 3 – 4 žádosti, 52 – 55 rybníků).

Údaje o výměře rybníků v hektarech, na které se vztahovaly žádosti o náhradě škody v okresech jižních Čech za rok 2010, jsou uvedeny v tabulce č. 7. Jejich poměrné zastoupení v jednotlivých okresech je podobné jako v předchozím případě - největší výměra těchto rybníků leží na Jindřichohradecku a Českobudějovicku, nejmenší na Prachaticku. Podíl plochy, na kterou se žádá, je ale oproti vyjádření počtem rybníků větší. Žádosti se vztahují minimálně na 56 % plochy rybníků v okrese Prachatice, maximálně až na 96,5 % plochy v okrese České Budějovice.

Tab. č. 6: Počet rybníků v okresech Jihočeského kraje celkem a počet rybníků, na které se vztahovaly žádosti o náhrady škod v letech 2008 – 2010

okres	rybníky celkem	2008		2009		2010	
		rybníky, na které se žádalo	% z celkového počtu	rybníky, na které se žádalo	% z celkového počtu	rybníky, na které se žádalo	% z celkového počtu
ČB	2 676	434	16,22	480	17,94	500	18,68
ČK	1 238	84	6,79	116	9,37	150	12,12
JH	3 890	621	15,96	770	19,79	823	21,16
PI	1 746	91	5,21	107	6,13	171	9,79
PT	972	52	5,35	54	5,56	55	5,66
ST	1 829	153	8,37	161	8,8	201	10,99
TA	2 109	199	9,44	209	9,91	199	9,44
JČ celkem	14 460	1 634	11,3	1 897	13,12	2 099	14,52

Tab. č. 7: Výměra rybníků v okresech Jihočeského kraje celkem a výměra rybníků, na které se vztahovaly žádosti o náhrady škod v roce 2010

okres	počet rybníků celkem	výměra rybníků celkem (ha)	výměra rybníků, na kterou se žádá (ha)	% z celkové plochy
ČB	2 676	6 125,2343	5 915,60	96,577
ČK	1 238	605,5847	423,07	69,861
JH	3 890	9 070,6502	8 320,90	91,734
PI	1 746	1 506,3511	1 042,41	69,201
PT	972	453,3373	255,87	56,442
ST	1 829	2 570,1762	1 917,22	74,595
TA	2 109	2 420,9593	1 500,46	61,978
JČ celkem	14 460	22 752,2931	19 375,52	85,159

5.7 Zastoupení typů žadatelů v jednotlivých okresech

Zastoupení typů žadatelů, jejichž žádosti se vztahovaly ke konkrétnímu okresu, je znázorněno v tabulce č. 8 a v kartodiagramech na obrázcích č. 2 - 4. Grafy zde vyjadřují, jakým poměrem se vztahovaly žádosti jednotlivých typů žadatelů k jednotlivým okresům (vzhledem k tomu, že velká část žadatelů obvykle žádá na rybníky v několika okresech najednou, celkový součet v tomto případě převyšuje počet žádostí podaných v Jihočeském kraji). Hodnocení nevypovídá nic o umístění sídla žadatelů v okresech.

K žádnému z okresů se nevztahují žádosti všech typů žadatelů. Pouze na okresy Jindřichův Hradec a České Budějovice žádá 5 typů žadatelů z možných šesti (chybějícím typem žadatele je na Jindřichohradecku organizace zřizovaná krajem a na Českobudějovicku obec). V okrese Jindřichův Hradec jsou výrazně převažujícím typem fyzické osoby nepodnikající (FON) - kolem 60 % - maximálně v roce 2010 64,5 %, zatímco na Českobudějovicku mírně dominují zpočátku spíše právnické osoby (PO – v roce 2008 i 2009 41,7 %), v roce 2010 nad nimi mírně převažují FON (35,7 %). Absolutní počty žadatelů jsou ale o řád nižší než v okrese Jindřichův Hradec. Výrazněji se projevují vyšší počty žadatelů i pro další okres sousedící s Jindřichohradeckem – okres Tábor, kde se projevil v průběhu sledovaného období relativně nejprogresivnější nárůst počtu žadatelů, majících rybníky na území tohoto okresu (z 9 na 12), zatímco v ostatních okresech byl počet žádajících rybníkářů v těchto letech poměrně vyrovnaný. Zejména roce 2010 se v okrese Tábor projevil fyzické osoby podnikající (FOP), které byly zastoupeny z 41,7 %. Na rybníky v okrese Prachatice naopak žádají jen dva až tři rybníkáři (obvykle 1x PO a 1x OZK, v roce 2008 také 1x FON).

V tabulce č. 9 pro doplnění uvádím výši vyplacených náhrad škod vztahující se k jednotlivým okresům za sledované období.

Tab. č. 8: Zastoupení typů žadatelů, jejichž žádosti se vztahovaly k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v letech 2008 - 2010 (počet žadatelů / počet žádostí, vztahujících se k okresu)

2008							
	ČB	ČK	JH	PI	PT	ST	TA
FON	3 / 3	4 / 5	38 / 53	0	1 / 1	0	2 / 2
FOP	1 / 2	0	13 / 17	1 / 1	0	1 / 2	2 / 3
PO	5 / 9	1 / 2	5 / 9	3 / 5	1 / 2	2 / 4	3 / 5
OS	2 / 3	1 / 2	5 / 6	0	0	0	2 / 3
OZK	1 / 1	0	0	1 / 1	1 / 1	1 / 1	0
OBEC	0	0	1 / 1	0	0	0	0
JČ celkem	12 / 18	6 / 9	62 / 86	5 / 7	3 / 4	4 / 7	9 / 13
2009							
	ČB	ČK	JH	PI	PT	ST	TA
FON	2 / 2	4 / 5	35 / 47	0	0	1 / 1	2 / 2
FOP	1 / 1	0	13 / 14	1 / 1	0	1 / 1	3 / 4
PO	5 / 8	3 / 4	7 / 10	4 / 6	1 / 2	2 / 2	3 / 5
OS	3 / 4	1 / 2	3 / 4	0	0	0	2 / 4
OZK	1 / 1	0	0	1 / 1	1 / 1	1 / 1	0
OBEC	0	0	1 / 2	0	0	0	0
JČ celkem	12 / 16	8 / 11	59 / 77	6 / 8	2 / 3	5 / 5	10 / 15
2010							
	ČB	ČK	JH	PI	PT	ST	TA
FON	5 / 5	2 / 3	40 / 53	0	0	0	3 / 4
FOP	1 / 1	0	13 / 20	1 / 2	0	1 / 1	5 / 7
PO	4 / 8	3 / 4	6 / 10	3 / 6	1 / 2	1 / 3	1 / 2
OS	3 / 6	1 / 2	1 / 2	0	0	0	3 / 5
OZK	1 / 2	0	0	1 / 2	1 / 2	1 / 2	0
OBEC	0	0	2 / 3	0	0	0	0
JČ celkem	14 / 22	6 / 9	62 / 88	5 / 10	2 / 4	3 / 6	12 / 18

Tab. č. 9: Vyplacené náhrady škod v Kč, vztahující se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v letech 2008 - 2010

	2008	2009	2010
ČB	1 961 539,0	1 790 097,0	1 885 697,0
ČK	383 477,0	467 268,0	398 283,0
JH	3 018 830,0	2 917 081,0	3 285 839,0
PI	195 920,0	224 730,0	528 200,0
PT	56 220,0	46 719,0	119 669,0
ST	481 341,0	393 714,0	758 656,0
TA	575 453,0	678 815,0	658 219,0
JČ celkem	6 672 779,0	6 518 424,0	7 634 563,0

5.8 Míra využívání zákona č. 115/2000 Sb. drobnými rybníkáři

V minulosti byl několikrát proveden sociologický průzkum mezi rybníkáři, reálnými i potenciálními žadateli o náhrady škod, za účelem zjištění, jaká je jejich znalost zákona o náhradách škod zvláště chráněnými živočichy a do jaké míry jej využívají.

Abych mohla zhodnotit míru využívání zákona bez rozsáhlé dotazníkové akce s pomocí dat, které mám k dispozici v souvislosti s touto prací, využila jsem porovnání celkového počtu rybníků na území Jihočeského kraje a rybníků, ke kterým se vztahují podávané žádosti.

V tabulce č. 10 porovnám celkové počty rybníků v jednotlivých okresech (a za Jihočeský kraj celkem) s počty rybníků po odečtení rybníků velkých společností (které hospodaří na výměře větší než 200 ha) a s počty rybníků malých vlastníků (do 200 ha), ke kterým se vztahují podané žádosti (viz Metodika - dělení na velké a malé vlastníky). Míru využívání zákona (především) drobnými rybníkáři (tedy jejich využití možnosti žádat o náhradu škody způsobené vydrou) vyjadřuje procentuelní podíl rybníků, na které se žádá z celkového počtu nádrží uživatelů tohoto typu. Výpočty byly provedeny k roku 2010, ve kterém bylo podáno nejvíce žádostí na největší počet rybníků.

Náhrady škody jsou na území Jihočeského kraje žádány drobnými rybníkáři na 2,9 % rybníků, to je na 371 rybníků o celkové výměře 2 045 ha. Na území okresů se podíl rybníků, ke kterým se žádosti malých vlastníků vztahují, pohybuje od 0 % v okrese Prachatice po 5,6 % v okrese Český Krumlov.

Podobnou situaci, ale včetně rybníků velkých vlastníků, ukazuje kartodiagram na obr. č. 1, ze kterého je velmi malý počet rybníků, na které se žádosti o náhradu škody vztahují, oproti celkovému počtu všech rybníků v okresech Jihočeského kraje graficky také velmi dobře patrný. Procentuelní podíl zde ale výrazně vylepšuje velký počet rybníků žadatelů s výměrou nad 200 ha.

Tab.č. 10: Porovnání počtu rybníků, na které se vztahují žádosti drobných žadatelů, s celkovým počtem rybníků bez rybníků velkých společností) v roce 2010

	počet rybníků celkem	počet rybníků bez velkých společností, které žádají	počet rybníků malých vlastníků, na které se vztahují žádosti	% z počtu bez velkých vlastníků
Č.B	2 676	2 205	29	1,32
ČK	1 238	1 153	65	5,64
JH	3 890	3 246	179	5,51
PI	1 746	1 593	18	1,13
PT	972	917	0	0
ST	1 829	1 650	22	1,33
TA	2 109	1 968	58	2,95
JČ celkem	14 460	12 732	371	2,91
JČ plocha	plocha celkem (ha)	plocha celkem bez velkých spol., které žádají (ha)	plocha malých vlastníků - žádosti (ha)	% z plochy bez velkých
	22 752,29	4 774,43	2 044,82	42,83

6. DISKUSE

6.1 Celkový přehled vyplacených náhrad

Zájem ze strany rybářů o náhrady škod způsobených vydrou od roku 2000 neustále roste. Z přehledu v tabulce č. 1 je ale zřejmé, že kormorán způsobuje větší škody než vydra. Počty žádostí o náhradu jsou u kormorána o řád nižší než u vydry, ale vlastní odhad škody, vyčíslený formou vyplacené náhrady škody, od roku 2003 přibližně dvojnásobně převyšuje náhrady za škody způsobené vydrou (graf č. 1 a 2). Tento poznatek je v souladu s tvrzením Culkové (2007), že škody způsobené vydrou jsou vnímány sice jako závažný, ale ne nejdůležitější činitel působící škody na rybách. Nižší počet žádostí i nižší požadované částky v letech 2000 až 2003 s největší pravděpodobností souvisí především s neznalostí rybářů o možnosti žádat v prvních letech platnosti zákona.

Počet žádostí o náhradu škody za vydru říční měl nejrychlejší nárůst v první polovině fungování zákona a od roku 2006 se pohybuje mezi 115 a 122. V roce 2010 se zvýšil na 132, což ale nebylo způsobeno zvýšením počtu žadatelů, jejichž meziroční nárůst jsou pouhé dva (tab. č. 2). Jedním z důvodů je zvýšení počtu žádostí u několika žadatelů na dvě ročně, druhým důvodem je administrativní vyřízení čtyř žádostí z roku 2009 až v roce následujícím (tab. č. 4). Tato statistika totiž vychází z databáze Krajského úřadu, který pracuje s evidencí vyplacených náhrad a ne s evidencí přijatých žádostí (viz dále). Proto je vhodnější hovořit v souvislosti počtem žádostí raději o počtu proplacených žádostí, respektive počtu vyplacených náhrad, vztahujících se ke konkrétnímu období.

6.2 Kategorie žadatelů, počty žádostí a výše vyplacených náhrad podle jednotlivých typů subjektů

Nejvíce žadatelů a také nejvíce podaných žádostí pochází od fyzických osob nepodnikajících (kolem 50 % žadatelů – tab. č. 2, grafy č. 6 a 7). To je dáno tím, že se jedná o malé rybníkáře, hospodařící pro své potřeby na malém počtu rybníků (často na jednom či dvou) o malé výměře (obvykle do 2 ha), kterých je ale celkovým počtem nejvíce. Naopak velkých žadatelů je poměrně málo a žádají v rámci jedné žádosti najednou na celé soustavy rybníků. Obvykle se jedná o velké rybníkářské společnosti, vlastníci velké počty rybníků často o velkých výměřích. Z tohoto důvodu také celkově vyplacené náhrady pro tyto společnosti mnohonásobně přesahují částky vyplacené ostatním skupinám vlastníků (tab. č. 3, grafy č. 8 - 10). Celková výše vyplacené náhrady škody za celou skupinu žadatelů určitého typu zde tedy ve všech případech úzce koreluje s celkovou výměrou jejich rybníků, ke kterým se žádost o náhradu škody vztahuje (graf č. 11).

Naopak, podíváme-li se na výši náhrady škody přepočtenou na hektar plochy rybníka, je tato nejvyšší u fyzických osob nepodnikajících a obcí, kde se pohybuje většinou v průměru okolo 8 000,- Kč/ha, a naopak nejnižší částku na hektar plochy

získávají právnické osoby, necelých 300,- Kč/ha (tab. č. 3b). Relativně tedy vzniká větší škoda majitelům menších rybníků, kde jsou ryby pro vydru dostupnější a pro drobného rybníkáře je zde i menší ztráta viditelná. Relativní ztráty na plochu rybníků velkých vlastníků jsou sice malé, ale v součtu se jedná o značně vysoké finanční obnosy, které mohou být u těchto společností i významnou složkou rozpočtu.

6.3 Četnost podávání žádostí o náhradu škody

Zákon č. 115/2000 Sb. nestanovuje, jak často lze o náhradu škody žádat. Chovatelé ryb obvykle žádají jedenkrát až dvakrát ročně, ve druhém případě přibližně v půlročních cyklech, což souvisí s ustanovením § 8 odst. 3 a 5 zákona, kde se uvádí, že žádost o poskytnutí náhrady škody poškozený předloží příslušnému orgánu, jde-li o škodu na rybách způsobenou vydrou říční nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy s nejvyšší pravděpodobností škoda vznikla, přičemž není-li žádost předložena v uvedených lhůtách, nárok na náhradu škody podle tohoto zákona zaniká. Z uvedeného vyplývá, že lze žádat o náhradu vzniklé škody 6 měsíců zpětně ode dne podání žádosti na příslušný úřad.

V některých případech se ale může zdát, že někteří žadatelé žádají třikrát do roka – v tomto případě ale dochází jen třikrát k vyplacení náhrad škod. Část žádostí, které jsou podané ke konci roku, může být totiž orgánem státní správy vyřízena vzhledem ke lhůtám až v roce následujícím. Za sledované období k tomu došlo u čtyř žadatelů v roce 2010, kdy byly vyplaceny náhrady za žádosti z roku 2009. Vzhledem k tomu, že data vychází z databáze Krajského úřadu, který pracuje s evidencí vyplacených náhrad a ne s evidencí přijatých žádostí, je vhodnější hovořit v souvislosti počtem žádostí raději o počtu proplacených žádostí, respektive počtu vyplacených náhrad, vztahujících se ke konkrétnímu období.

Jedenkrát i dvakrát ročně žádají nejčastěji fyzické osoby nepodnikající (tab. č. 4), kterých je nejvíce ze všech žadatelů. Jednu žádost ročně ale podá více jak dvojnásobný počet FON než žádajících dvakrát. To může být způsobeno buď tím, že přes zimní období tito drobní rybníkáři nemají v rybníce nasazené ryby a za toto období tedy nežadají, nebo v ojedinělých případech mohou ztráty pociťovat jako málo významné a proto se rozhodnou nežadat. Větší vlastníci s větším počtem rybníků žádají pravidelně dvakrát ročně, protože určitá část jejich rybníků je vždy v průběhu roku s obsádkou ryb, a ztráty jim tedy vznikají permanentně (i v zimním období, kdy se vydry stahují na nasazené rybníky).

6.4 Četnost vyplacení náhrad v závislosti na počtu druhů ryb v obsádce

Závislost frekvence podávání žádostí na počtu druhů ryb v obsádce se mi nepodařilo prokázat. Pouze u žadatelů, kteří měli v obsádce jen kapra, bylo možné zjistit, že žádali jedenkrát ročně (tab. č. 5). Početně je však tato kategorie tak malá (celkem 5 žadatelů), že na tento vliv také nelze usuzovat. Většina z těchto žadatelů

patří navíc do kategorie fyzických osob nepodnikajících, kteří tuto frekvenci žádání využívají obecně nejčastěji. U této charakteristiky nelze vysledovat zásadní závislost ani na jiných hodnocených parametrech (například typu žadatele, výměry nebo počtu rybníků).

6.5 Geografická poloha rybníků a zastoupení typů žadatelů v jednotlivých okresech

V této části jsem hodnotila polohu rybníků, respektive počet žádostí, vztahujících se k rybníkům na území jednotlivých okresů (obrázky č. 2 – 4). Prostřednictvím jedné žádosti žádají rybníkáři náhrady škod na rybníky ležící často v několika okresech, z tohoto důvodu celkový součet žádostí v tomto hodnocení nemůže odpovídat skutečnému počtu žádostí za celý kraj.

Počet rybníků, na které se žádá o náhradu škod, se postupně zvyšuje. Absolutně nejvíce žádostí se každoročně vztahuje k rybníkům v okrese Jindřichův Hradec. Zde se totiž nachází největší počet rybníků (3 890) a také výměrou je zde nejrozsáhlejší rybníční plocha (9 070,65 ha) z celého Jihočeského kraje (tab. č. 6 a 7). Z toho důvodu zde také dochází k nejčastějšímu střetu rybníkářů s vydrou. Také rybáři jsou zde pravděpodobně více informovaní o možnosti žádat o náhradu škod, protože v tomto okrese sídlí Český nadační fond pro vydru, který zpracovává odborné posudky a také provádí na toto téma osvětu, jejíž dosah je zde určitě největší. Vzhledem k tomu je zde velký počet žadatelů - v r. 2010: 62 žadatelů, 88 žádostí, které se vztahovaly na 823 rybníky (tab. č. 6 a 8). V porovnání s ostatními okresy Jihočeského kraje je zde nejvyšší podíl rybníků, na které se žádosti vztahují, z celkového počtu rybníků v okrese (21,16 %). Dalšími okresy, na něž se váže nejvíce žádostí, jsou sousední okresy České Budějovice (14 žadatelů, 22 žádostí, 500 rybníků) a Tábor (12 žadatelů, 18 žádostí, 199 rybníků). V každém z těchto okresů se totiž také nachází více než 2000 rybníků s celkově velkou výměrou (tab. č. 7).

S okresem Tábor je co do celkového počtu rybníků i jejich výměry srovnatelný okres Strakonice, rozdíly v počtech žádostí, ale vychází z odlišné struktury žadatelů v těchto okresech: ačkoliv poměr počtu rybníků, na které se vztahovaly žádosti v roce 2010, byl na Tábořsku a Strakonicku vyrovnaný (199:201, tab. č. 6), počet podaných žádostí, vztahujících se k okresu Strakonice, byl oproti Tábořsku přibližně jen třetinový (tab. č. 8). Důvodem je opět větší podíl malých žadatelů na Tábořsku (především FON+FOP), kteří zvyšují procento podaných žádostí oproti právnickým osobám, které žádají na více rybníků najednou.

Nejméně žádostí se vztahuje k okresu Prachatice (v letech 2008 - 2010 to byli 2 - 3 žadatelé, 3 - 4 žádosti, 52 - 55 rybníků), což jistě souvisí s nejmenším počtem rybníků i jejich nejmenší celkovou výměrou (453,34 ha) z okresů Jihočeského kraje. V okrese Prachatice je zároveň také nejnižší procentuelní podíl rybníků, na které se žádá, z celkového počtu rybníků v okrese (průměrně 5,5 %), což může souviset s tím, že majitelé rybníků na Prachaticku o možnosti žádat náhrady škod vůbec neví nebo je považují za nepodstatné, případně jim tak podstatné škody vůbec nevznikají.

6.6 Míra využívání zákona č. 115/2000 Sb. drobnými rybníkáři v roce 2010

Pro stanovení míry využívání zákona drobnými rybníkáři vycházím z předpokladu, že v jižních Čechách žádá pravidelně prakticky na všechny své rybníky většina velkých společností. Např. Culková (2007) uvádí, že ve východních Čechách a na střední Moravě žádalo v letech 2004 – 2006 72,2 % rybářských společností. Tyto společnost přitom vlastní velké množství rybníků, které mají v součtu velkou výměru. Z tohoto důvodu jsem s nimi nepočítala a od celkového počtu rybníků v kraji jsem odečetla všechny rybníky společností hospodařících na více než 200 ha. Teprve celkový počet rybníků bez velkých společností byl porovnáván s rybníky menších žadatelů (tab. č. 10). Ačkoliv je tabulka zpracována i na jednotlivé okresy, relevantní je v tomto případě především hodnota za celý Jihočeský kraj, neboť žadatelé mají často rybníky v několika okresech.

Z výsledku je zřejmé, že náhrady škody jsou žádány pouze na nepatrné procento ze všech rybníků v Jihočeském kraji (2,9 %, to je 371 rybníků o celkové výměře 2 044,8 ha – tab. č. 10). Z pohledu území jednotlivých okresů vůbec nežádají malí vlastníci v okrese Prachatice. To je dáno tím, že na Prachaticku v roce 2010 žádali jen dva velcí žadatelé (právnícká osoba a organizace zřizovaná krajem), jejichž výměry přesahují hranici 200 ha. Srovnatelné, resp. nepatrně vyšší procento žádostí na rybníky v okrese Český Krumlov oproti Jindřichohradecku je relativní, vzhledem k trojnásobnému počtu rybníků, které se v okrese Jindřichův Hradec nachází.

Z toho vyplývá, že na území Jihočeského kraje existuje 97,1 % rybníků (tj. více než 12 000 rybníků o celkové výměře cca 2 730 ha), na které nikdo v roce 2010 zákon č. 115/2000 Sb. neuplatňoval. Důvody je ale možné v tomto okamžiku pouze odhadovat. Nemusí to nutně znamenat, že jejich vlastníci zákon neznají. Může to být samozřejmě i proto, že jim připadá podání žádosti administrativně příliš složité, nebo dokonce, že škodu nepovažují za podstatnou. Je jisté, že část žadatelů z minulých let pro tento rok na své rybníky nežádala, i když celkový počet žadatelů je v roce 2010 za zkoumané období nejvyšší (tab. 2). Je ale velmi pravděpodobné, že řada těchto nádrží není využívána pro chov ryb, vzhledem k jejich výměře (průměrná plocha těchto rybníků je 0,22 ha) či jiným vlastnostem. Pro zjištění těchto důvodů by bylo nutné provést průzkum mezi rybníkáři a také ověřit vlastnictví a stav rybníků, na které se nežádá. Důvodem rozdílu může být i skutečná hustota vydří populace v jednotlivých částech jižních Čech, jejíž zapracování by již přesahovalo rámec této práce. Pro účely hodnocení v této práci jsem vycházela ze skutečnosti, že vydra říční se v současné době vyskytuje ve značné většině trvale nebo alespoň nepravidelně po celém území Jihočeského kraje (viz mapy na obrázku č. 5) a je tedy velmi pravděpodobné, že se vyskytuje a loví na všech rybníčních plochách v kraji, jak na základě výsledků mapování uvádí Program péče pro vydra říční (Poledník et al. 2009) a veřejně dostupné informace AOPK ČR (biomonitoring AOPK).

7. ZÁVĚR

Provedená analýza hodnotí kvalitativní a kvantitativní údaje z databáze žadatelů náhrad škod způsobovaných vydrou říční v Jihočeském kraji.

Součástí práce bylo i provedení rozboru stávajících literárních pramenů, zabývajících se ochranou vydry a vývoje náhrad škod v České republice. Zajímavým, i když dnes z praktického hlediska nepodstatným faktem, zjištěným při studiu literatury a legislativy, byla existence možnosti získat kompenzace škod i před účinností zákona č. 115/2000 Sb., kterou prakticky žádný z autorů publikací, zabývajících se problematikou náhrad škod, nezmiňoval a spíše byla zdůrazňována absence této možnosti. Na druhou stranu tato možnost nebyla využívána a byla zpětně použita, i když neúspěšně, až po zavedení zákona č. 115/2000 Sb.

Celková výše náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy dosáhla Jihočeském kraji v roce 2010 již přes 22 milionů Kč. Kompenzace za škody způsobené vydrou říční jsou ale až na druhém místě za kormoránem velkým. Počet žádostí i počet žadatelů se ve druhé polovině období fungování zákona zvyšuje již jen pomalu.

Analýza podaných žádostí za roky 2008 až 2010, respektive odborných posudků k žádostem o náhradu škod vydrou říční, prokázala, že nejvíce žadatelů a také nejvíce podaných žádostí pochází ze skupiny fyzických osob nepodnikajících, tedy drobných rybníkářů, vlastnicích většinou jeden nebo dva rybníky o malé výměře, kteří chovají ryby pro svou potřebu.

Velkých vlastníků hospodařících na desítkách až stovkách rybníků s celkovou výměrou větší než 200 ha (většinou přes 1000 ha) je malý počet a tedy podávají také malý počet žádostí. Vzhledem k celkovému počtu rybníků a jejich celkové výměře tvoří vyplacená částka pro tuto skupinu většinu z celkově vyplacených náhrad škod. Přesto je ale škoda na malých rybnících pro drobné rybníkáře daleko citelnější.

Drobní rybníkáři žádají častěji jedenkrát ročně, větší rybníkářské společnosti většinou dvakrát ročně. Závislost frekvence podávání žádostí na počtu druhů ryb v obsádce nebyla prokázána.

Nejvíce žádostí se každoročně vztahuje k rybníkům v okrese Jindřichův Hradec, protože se zde nachází největší počet rybníků ze všech okresů Jihočeského kraje a také výměrou je zde nejrozsáhlejší rybníční plocha. Mimo jiné to může vypovídat také o největší informovanosti majitelů rybníků v této části kraje o možnostech kompenzace škod na rybách podle zákona č. 115/2000 Sb.

Přesto jsou v celku náhrady škod žádány pouze na necelé tři procenta z počtu rybníků v Jihočeském kraji, obhospodařovaných malými rybníkáři. Porovnání počtu žádajících rybníkářů s jejich celkovým počtem nebylo možné provést, protože registrace rybářů není ze zákona povinná a registrují se především ti, kteří žádají náhrady škod.

Tato zjištění ukazují, že především drobnější rybníkáři, zejména v okresech vzdálenějších od jádrového území jihočeské vydří populace, plně nevyužívají možnosti kompenzací škod. Důvody ale nelze pomocí tohoto způsobu analýzy zjistit. Vhodným doplněním by tedy bylo navázat na starší dotazníkové akce mezi rybářskou veřejností a po dalších pěti letech provést průzkum hodnotící funkčnost zákona a zjistit, jestli nastaly nějaké změny ve vztahu majitelů rybníků k vydrám.

8. LITERATURA A DALŠÍ ZDROJE

Literatura:

ALKA WILDLIFE. *Výroční zpráva 2010*. Dačice: ALKA Wildlife, o.p.s., 2010. 31 s. Dostupné z WWW: < http://www.alkawildlife.eu/download/alka_vyrocka_2009_web.pdf>

ANDĚRA, M.; HANZAL, V. *Atlas rozšíření savců v České republice – Předběžná verze. II. : Carnivores (Carnivora)*. Praha : Národní muzeum, 1996. 85 s.

ANDĚRA, M.; KOKEŠ, O. Poznámky k historii výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) v českých zemích. *Bulletin Vydra*. 1994, 4, s. 6-23.

ANDĚRA, M.; TRPÁK, P. Škodná nebo predátor? Naše šelmy, jejich rozšíření a ochrana. *Památky a příroda*. 1981, 9, s. 609-618.

ANDĚL, P.; HLAVÁČ, V. Automobilová doprava a mortalita obratlovců. *Ochrana přírody*. 2008, 5.

ANONYMUS. Vydra před stoletím. *Bulletin Vydra*. 1992, 3, s. 42-46.

BARUŠ, V. (ed.). *Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČSSR 2: Kruhoústí, ryby, obojživelníci, plazi a savci*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1989. 136 s.

BEŇOVÁ, M. *Legislativa na úseku náhrad škod způsobených chráněnými rybožravými predátory a zkušenosti s náhradami škod na území Jihočeského kraje*. České Budějovice, 2008. 18 s. Seminární práce. Jihočeská univerzita, Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický ve Vodňanech.

BODNER, M. Otters and Fish-Farming: Preliminary Experiences of a WWF Project in Austria. *Hystrix*. 1995, 7, 1-2, s. 223-228.

CULKOVÁ, M. *Vnímání škod způsobených vydrou říční (Lutra lutra)*. Olomouc, 2007. 76 s. Diplomová práce. Univerzita Palackého, Přírodovědecká fakulta.

ČRS. *Vliv predačního tlaku vydry, kormorána, volavky popelavé a dalších predátorů na rybí společenstva vodních toků v roce 2001*. Studie. Praha: Český rybářský svaz, 2001.

DULFER, R. Třeboň Biosphere Reserve Otter Project. *Bulletin Vydra*. 1992, 3, s. 39-42.

DULFER, R.; PLESNÍK, J.; KUČEROVÁ, M.; TOMAN, A. The importance of Fish farming regions for Otter survival. *Bulletin Vydra*. 1996, 7, s. 15-19.

HÁJKOVÁ, P. Genetická struktura a recentný pokles početnosti populací vydry riečnej v ČR a SR. *Bulletin Vydra*. 2007, 14, s. 50-57.

HLAVÁČ, V.; TOMAN, A. Reintrodukční program – pro a proti. *Bulletin Vydra*. 1992, 3, s. 30-33.

HLAVÁČ, V.; TOMAN, A.; BODEŠÍNSKÝ, M. Experimentální reintrodukce vydry v Jeseníkách. *Bulletin Vydra*. 1998, 8, s. 27-39.

KORTAN, D. *Potravní ekologie piscivorních predátorů – kormorána velkého (Phalacrocorax carbo) a vydry říční (Lutra lutra) na rybochovných objektech*. České Budějovice, 2006. 102 s. Dizertační práce. Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta.

KRUUK, H. *Otters: ecology, behaviour and conservation*. New York: Oxford University Press, 2006. 265 s.

KUČEROVÁ, M. Třeboňská nadace pro vydru – začátek dlouhodobého programu na výzkum a ochranu vydry říční v ČR? *Bulletin Vydra*. 1998, 8, s. 40-41.

KUČEROVÁ, M. Vydra říční - problémy ochrany. *Nika*. 1999, 3

KUČEROVÁ, M.; NOVÝ, J. *Vydra říční a rybářství*. Informační brožurka. Třeboň: Český nadační fond pro vydru ve spolupráci s Českým rybářským svazem, 2001. 13 s.

KUČEROVÁ, M.; ROCHE, K. (ed.). *Ochrana vydry v Chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervaci Třeboňsko: výsledky výzkumu a doporučení pro management*. Strasbourg 2000: Český nadační fond pro vydru. Council of Europe. T-PVS (2000) 20, 1999. 90 s.

KUČEROVÁ, M.; ROCHE, K.; TOMAN, A. (ed.). *Vydra říční (Lutra lutra) v ČR ve vztahu k problematice škod na rybích obsádkách*. Zpráva pro MŽP ČR. Třeboň: Český nadační fond pro vydru, 2000. 28 s.

KUČEROVÁ, M.; ROCHE, K.; TOMAN, A. Rozšíření vydry říční (*Lutra lutra*) v České republice. *Bulletin Vydra*. 2001, 11, s. 37-39.

KUMSTÁTOVÁ, T.; NOVÁ, P.; MARHOUL, P. *Hodnocení projektů aktivní podpory ohrožených živočichů v České republice*. Hradec Králové: Olga Čermáková, nakladatelství, pro AOPK ČR Praha, 2005. Rešerše a hodnocení realizovaných a probíhajících projektů aktivní ochrany vydry říční (*Lutra lutra*) v České republice, s. 415-422.

MORAVCOVÁ, J. *Biologie a ekologie vydry říční (Lutra lutra), výchova a vzdělávání k její ochraně*. Praha, 2003. 118 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

NOVÁ, P. Záchranné programy živočichů v ČR. *Ochrana přírody*. 2006, 4, s. 117-120.

PACOVSKÁ, M., KADLEČÍKOVÁ, Z., KORTAN, D., KAMENÍKOVÁ, M., ŠIMEK, M. *Rybožraví predátoři*. Informační brožurka. Třeboň: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci s Českým nadačním fondem pro vydru, 2010. 32 s. (1-10, 16-17).

PLESNÍK, J.; HANZAL, V.; BREJŠKOVÁ, L. *Červený seznam ohrožených druhů České republiky: Obratlovci*. Praha: Příroda, 2003. 184 s.

- POLEDNÍK, L. Představení záchranného programu – programu péče pro vydru říční (*Lutra lutra*) v České republice v letech 2006-2015. *Bulletin Vydra*. 2007a, 14, s. 7-10.
- POLEDNÍK, L. Vydra říční (*Lutra lutra*) a rybníky – souhrn disertační práce. *Bulletin Vydra*. 2007b, 14, s. 22-27.
- POLEDNÍKOVÁ, K., POLEDNÍK, L., BERAN, V. Povídání o vydře a norkovi – Škody. *Myslivost*. 2009, 12. s. 54.
- POLEDNÍKOVÁ, K.; POLEDNÍK, L.; KRANZ, A.; TOMAN, A. FRAP – projekt Evropské unie řešící možnosti snížení konfliktu mezi rybářstvím a rybožravými predátory. *Bulletin Vydra*. 2004, 12-13, s. 34-35.
- POLEDNÍK, L.; POLEDNÍKOVÁ, K.; HLAVÁČ, V. Rozšíření vydry říční (*Lutra lutra*) v České republice v roce 2006. *Bulletin Vydra*. 2007, 14, s. 4-6.
- POLEDNÍK, L.; POLEDNÍKOVÁ, K.; ROCHE, M.; HÁJKOVÁ, P.; TOMAN, A.; VÁCLAVÍKOVÁ, M.; HLAVÁČ, V.; BERAN, V.; NOVÁ, P.; MARHOUL, P.; PACOVSKÁ, M.; RŮŽIČKOVÁ, O.; MINÁRIKOVÁ, T.; VĚTROVCOVÁ, J. *Program péče pro vydru říční (Lutra lutra) v České republice v letech 2009 – 2018*. Praha: AOPK ČR, 2009. 84 s.
- POLEDNÍKOVÁ, K. et al., *Metodika stanovení výše náhrad škod pro vydru říční (Lutra lutra)*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 2008. 15 s.
- REICHHOLF, J. *Savci*. Praha: Knižní klub ve spolupráci s nakladatelstvím Ikar s.r.o., 1996. Vydra říční (*Lutra lutra*), s. 158-160.
- ROCHE, M.; TOMAN, A. *Metodika stanovení výše náhrad škod pro vydru říční (Lutra lutra): Pracovní verze pro MŽP ČR*. Třeboň: Český nadační fond pro vydru, 2003. 5 s.
- STANĚK, V., J., *S kamerou za zvěří na našich vodách*. Praha: Česká grafická unie, 1941. s. 316.
- ŠAŠKOVÁ, I. *Lidé a vydra*. České Budějovice, 1999. Diplomová práce. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta.
- TOMAN, A. První výsledky Akce Vydra. *Bulletin Vydra*. 1992, 3, s. 3-8.
- TOMAN, A. Stanice ochrany fauny dokončena. *Bulletin Vydra*. 1995a, 5, s. 3-6.
- TOMAN, A. Ilegální lov vydry říční. *Bulletin Vydra*. 1995b, 5, s. 67-69.
- TOMAN, A. Vydra říční - druh ohrožený či přemnožený? *VERONICA, časopis ochránců přírody*. 1999, 1.
- TOMÁŠKOVÁ, L. Zákon č. 115/2000 Sb. – nástroj k odstraňování konfliktů mezi ochranou přírody a hospodařícími subjekty. *Ochrana přírody*. 2009, 6, s. 11-12.
- URBAN, P.; KADLEČÍK, J.; TOPERCER, J.; KADLEČÍKOVÁ, Z. *Eurasian otter (Lutra lutra L.) in Slovakia: Distribution, biology, risks and conservation*. Banská

Bystrica: Faculty of Natural Sciences, Matthias Belius University, 2010. Otter damage compensation, s. 65-68.

VÁCLAVÍKOVÁ, M.; KOSTKAN, V. Vnímání škod působených vydrou říční a účinnost zákona č. 115/2000 Sb. *Ochrana přírody*. 2009, 6, s. 13-17.

VESELOVSKÝ, Z. *Vydra: Encyklopedie zvířat*. Praha: Aventinum Nakladatelství, s.r.o., 1998. 48 s.

Internetové zdroje:

Alka Wildlife.eu: Program péče pro vydru říční schválen. *ALKA Wildlife - zprávy* [online]. 2009, 1, [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW: <http://www.alkawildlife.eu/page.php?mx=18_zpravy&ax=53_program-pece-pro-vydru-ricnischvalen&lx=cz&ft=&us=>.

biomonitoring AOPK: *Biomonitoring.cz* [online]. AOPK ČR, 2007 [cit. 2011-01-09]. Vydra říční (*Lutra lutra*). Dostupné z WWW: <<http://www.biomonitoring.cz/druhy.php?druhID=48>>.

ČT24.cz: Končí program pro posilování populace volně žijící vydry říční. *ČT 24: Věda a technika* [online]. 15.12.2008. [cit. 2011-01-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/veda-a-technika/39072-konci-program-pro-posilovani-populace-volne-zijici-vydry-ricni/>>.

epravo.cz (1): 21616. Odpovědnost státu za škodu. *EPRAVO.CZ* [online]. 2003. [cit. 2011-02-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/odpovednost-statu-za-skodu-21616.html>>.

epravo.cz (2): 39330. Vlastnictví k rybám. *EPRAVO.CZ* [online]. 2006. [cit. 2011-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vlastnictvi-k-rybam-39330.html>>.

profipravo.cz: K náhradě skutečné škody způsobené zvěří dle zák. č. 23/1962 Sb. *ProfiPravo.cz* [online]. 10.6.2010. [cit. 2011-02-06]. Dostupný z WWW: <http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=55&id_article=253842&csu=6c0ea807>.

iucnredlist.org: RUIZ-OLMO, J.; LOY, A.; CIANFRANI, C., YOXON, P., YOXON, G., DE SILVA, P. K., ROOS, A., BISTHER, M., HAJKOVA, P., ZEMANOVA, B. *Lutra lutra*. In: IUCN 2010. IUCN Red List of Threatened Species: *Version 2010.4* [online]. 2008. [cit. 2011-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.iucnredlist.org/apps/redlist/details/12419/0>>.

Legislativa:

Ochrana přírody:

Zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody. Částka 21/1956 Sb. ze dne 24.8.1956.

Vyhláška č. 80/1965 Sb., o ochraně volně žijících živočichů. Částka 37/1965 Sb. ze dne 1.9.1965.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, úplné znění. Sbírka zákonů č. 18/2010 Sb. Částka 5 ze dne 21.1.2010.

Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. ze dne 11.6.1992.

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Částka 35/2000 Sb. ze dne 10.5.2000.

Zákon č. 476/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Částka 172/2001 Sb. ze dne 31.12.2001.

Vyhláška č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařských zařízeních, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech. Částka 97/2000 Sb. ze dne 13.10.2000.

Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Částka 45/2006 ze dne 14.4.2006.

Rybářství:

Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, ve znění ve znění pozdějších předpisů. Částka 58/1963 Sb. ze dne 19.12.1963.

Vyhláška č. 103/1963 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rybářství. Částka 58/1963 Sb. ze dne 19.12.1963.

Zákon č. 410/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů. Částka 115/2000 Sb. ze dne 29.11.2000.

Myslivost:

Zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ze dne 23.2.1962.

Vyhláška č. 4/1967 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře. Částka 2/1967 Sb. ze dne 29.1.1967.

Vyhláška č. 134/1996 Sb., kterou se provádí zákon o myslivosti, ze dne 9.5.1996.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění (ve znění zákona č. 267/2006 Sb.)

Vyhláška č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Částka 92/2002 Sb. ze dne 20.6.2002

CITES:

Zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů, v platném znění. Částka 4/1997 Sb. ze dne 22.1.1997.

Vyhláška č. 82/1997 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona ČNR č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška č. 264/1998 Sb.)

Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů, v platném znění.

Vyhláška č. 210/2010 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy, v úplném znění. Částka 49 ze dne 9.11.2001.

Mezinárodní předpisy:

Směrnice rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, ze dne 21.5.1992.

Nařízení rady (ES) č. 338/1997, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ze dne 9.12.1996. 31997R0338-CS. Verze z Úředního věstníku, 23.1.2004

Nařízení rady (ES) č. 865/2006, o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ze dne 4. května 2006. Úřední věstník L 166, 19.6.2006, s. 1.

Nařízení rady (ES) č. 407/2009, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ze dne 14. 5. 2009. Úřední věstník L 123/3, 19.5.2009.

10. PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Kartodiagramy a mapy:

- Obr. č. 1:** Celkový počet rybníků v jednotlivých okresech Jč. kraje v porovnání s počty rybníků, na které byly vyplaceny náhrady škod způsobených vydrou říční v letech 2008 - 2010
- Obr. č. 2:** Počet podaných žádostí, vztahujících se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v roce 2008
- Obr. č. 3:** Počet podaných žádostí, vztahujících se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v roce 2009
- Obr. č. 4:** Počet podaných žádostí, vztahujících se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v roce 2010
- Obr. č. 5:** Rozšíření vydry říční v ČR - obsazenost mapovacích čtverců a jednotlivých povodí v ČR v roce 2006

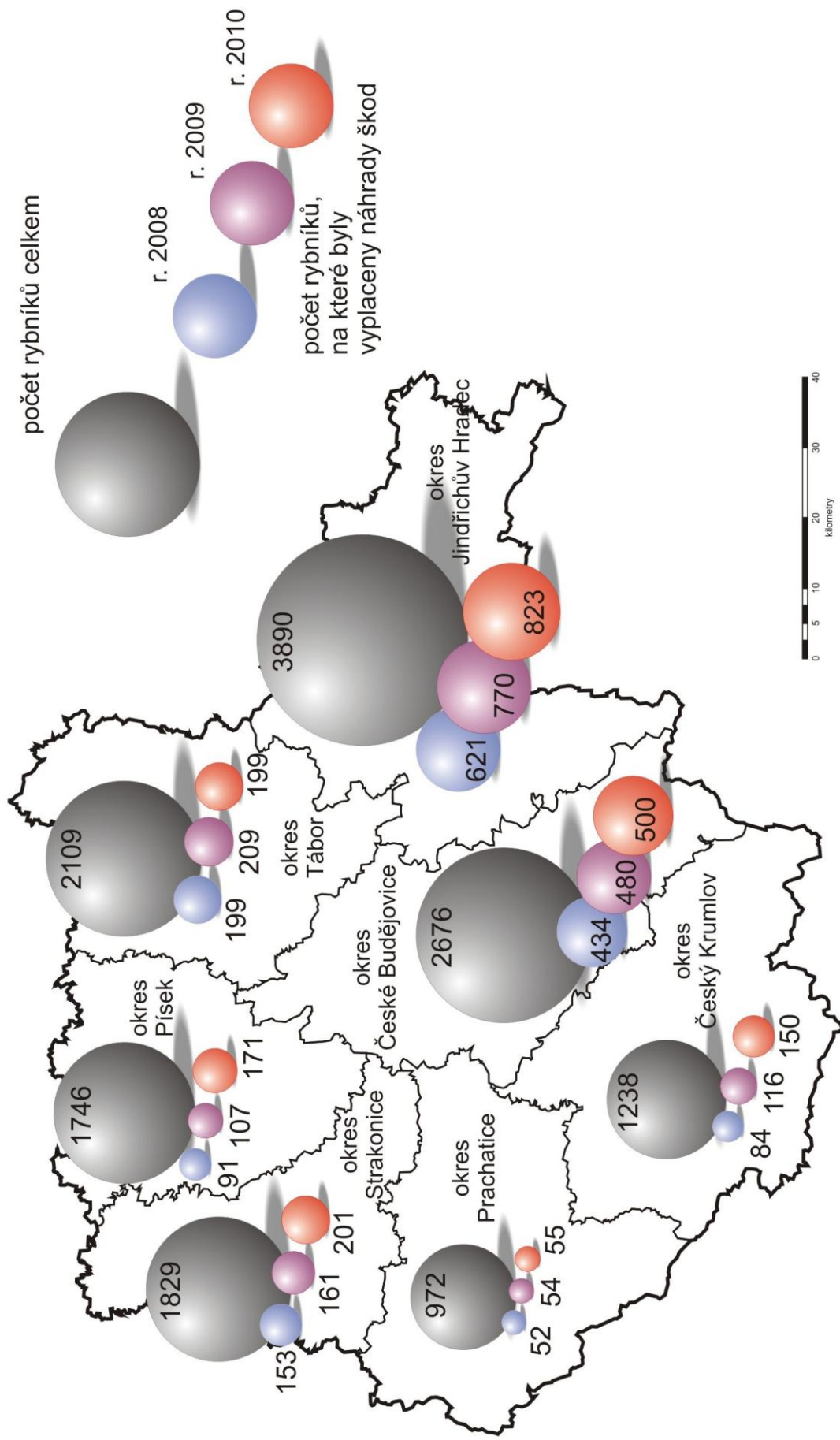
Fotografická dokumentace:

- Obr. č. 6:** Vydra říční (*Lutra lutra*)
- Obr. č. 7:** Prokázání výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) pro odborný posudek
- Obr. č. 8:** Podmínka nároku na náhradu škody na sádkách - oplocení
- Obr. č. 9:** Oplocení na výtoku rybníka
- Obr. č. 10:** Pobytové znaky vydry říční - trus
- Obr. č. 11:** Pobytové znaky vydry říční - stopy
- Obr. č. 12:** Pobytové znaky vydry říční - stopy (detail)
- Obr. č. 13:** Pobytové znaky vydry říční - krev z ulovené ryby
- Obr. č. 14:** Pobytové znaky vydry říční - požerky
- Obr. č. 15:** Pobytové znaky vydry říční - požerky
- Obr. č. 16:** Pobytové znaky vydry říční - úkryt
- Obr. č. 17:** Pobytové znaky vydry říční - nora

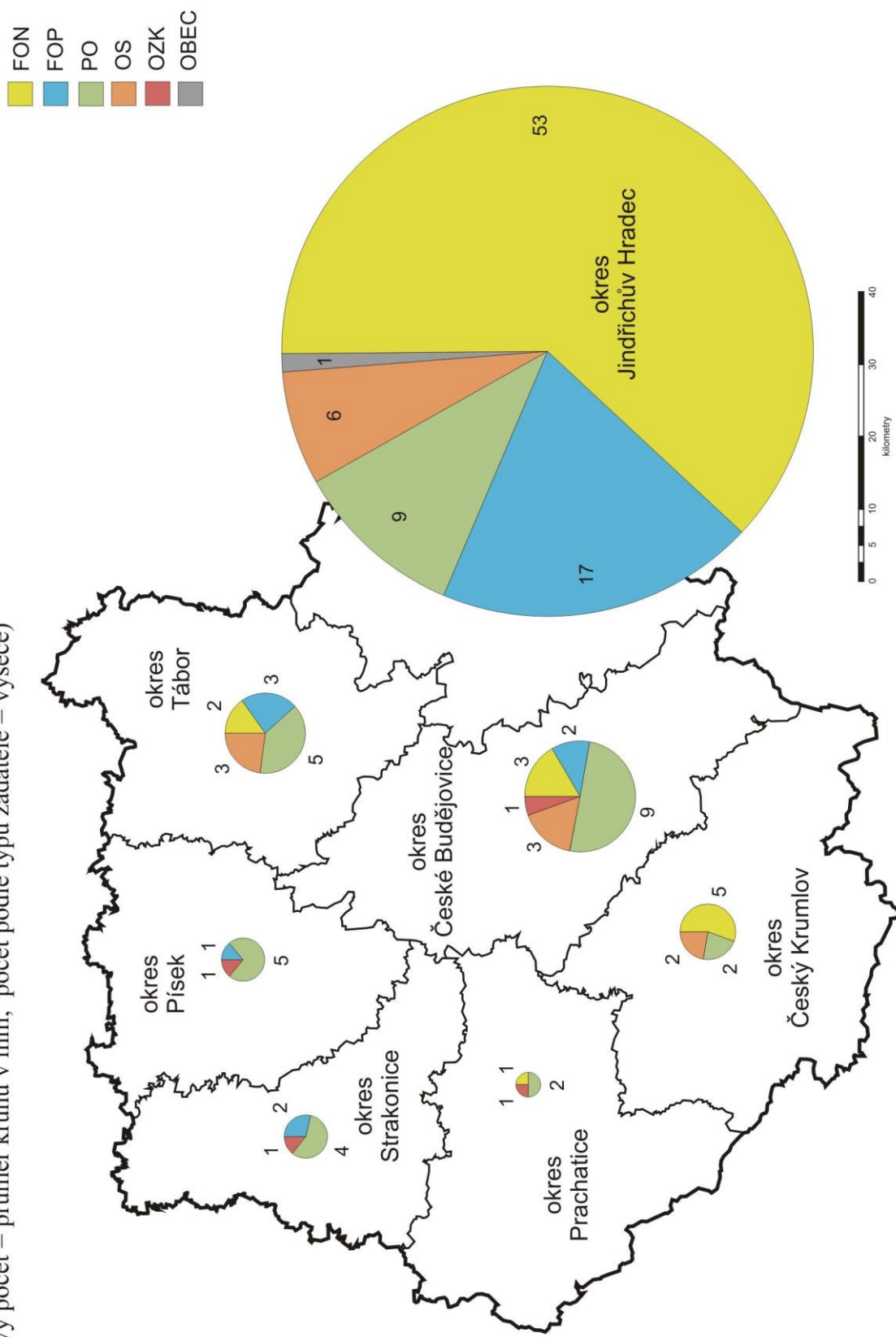
Vzory podkladů:

- Vzor č. 1:** Ukázka odborného posudku dle metodiky stanovení výše náhrad škod pro vydru říční - výpočet náhrady škody pro jednotlivé rybníky
- Vzor č. 2:** Ukázka odborného posudku dle metodiky stanovení výše náhrad škod pro vydru říční - výpočet náhrady škody pro skupiny rybníků

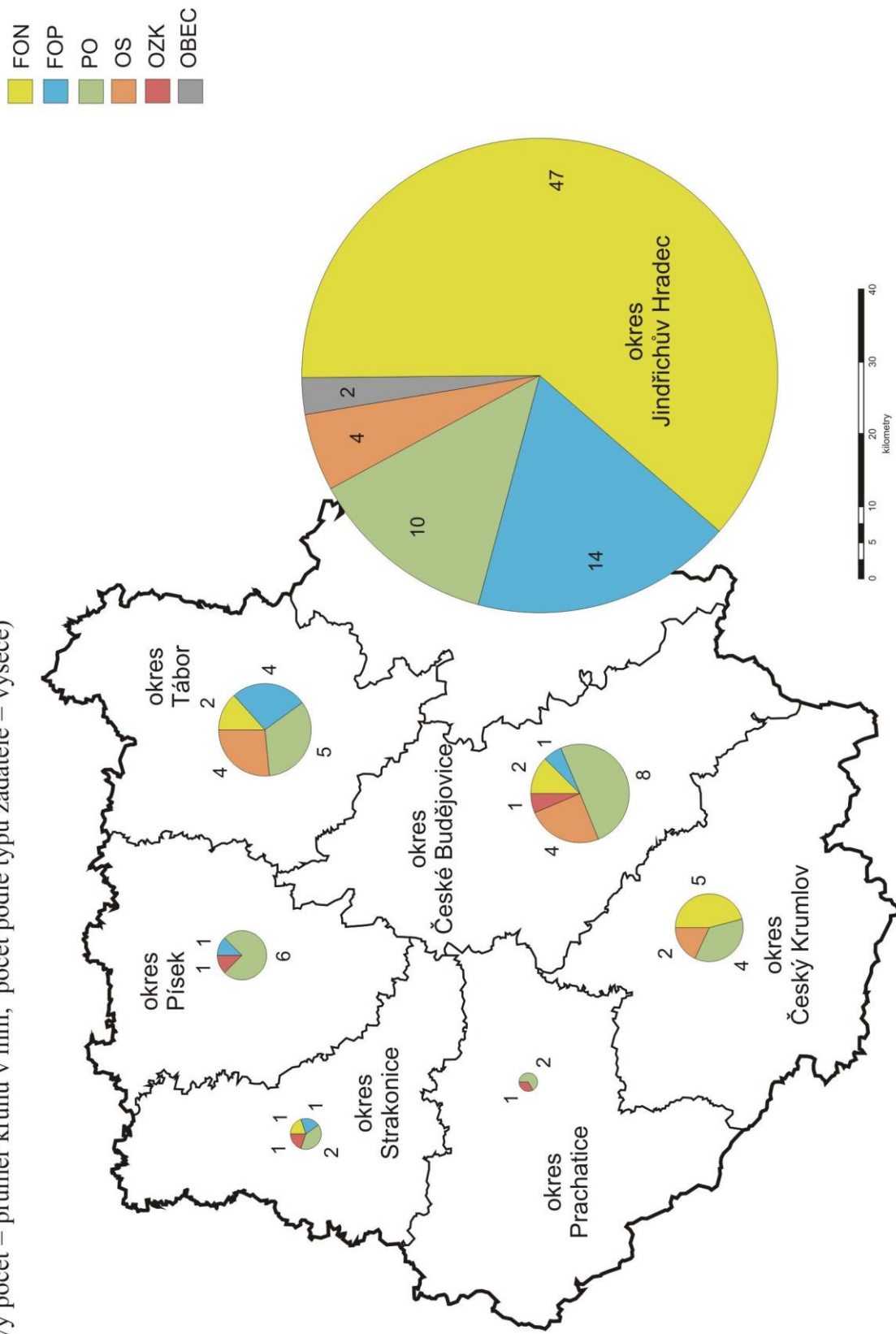
Obr. č. 1: Celkový počet rybníků v jednotlivých okresech Jč. kraje v porovnání s počty rybníků, na které byly vyplaceny náhrady škod způsobených vydrou říční v letech 2008 - 2010 (počet rybníků je vyjádřen povrchem koule)

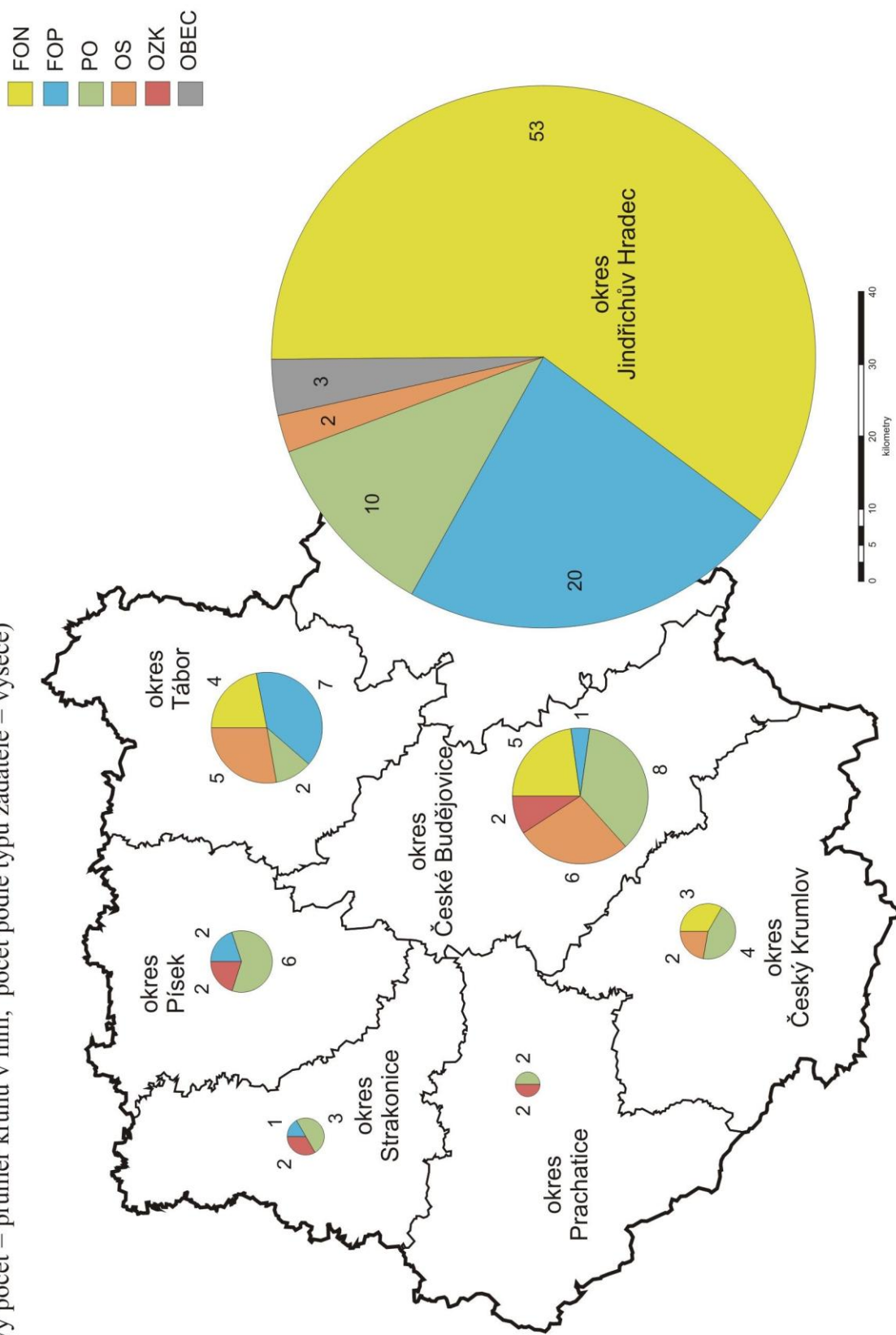
Obr. č. 2: Počet podaných žádostí, vztahujících se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v roce 2008 (celkový počet = průměr kruhu v mm; počet podle typu žadatele = výšece)

Obr. č. 3: Počet podaných žádostí, vztahujících se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v roce 2009 (celkový počet = průměr kruhu v mm; počet podle typu žadatele = výšece)

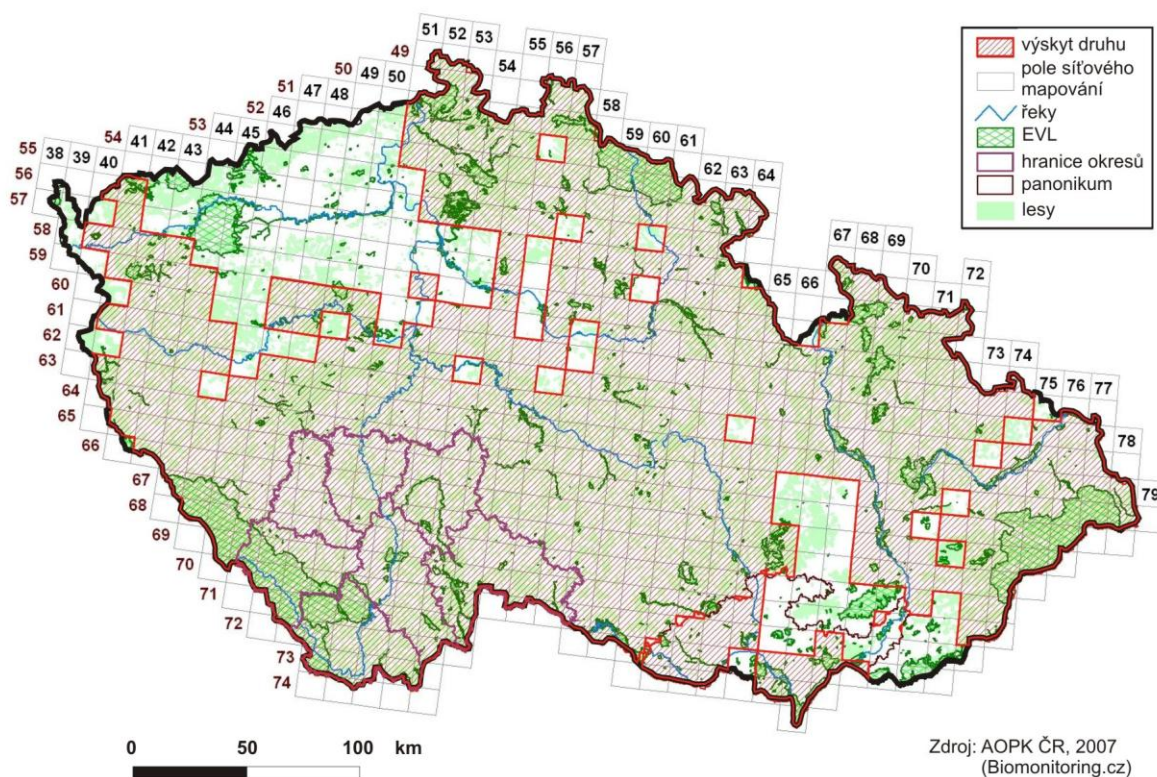

Obr. č. 4: Počet podaných žádostí, vztahujících se k jednotlivým okresům Jihočeského kraje v roce 2010 (celkový počet = průměr kruhu v mm; počet podle typu žadatele = výšece)

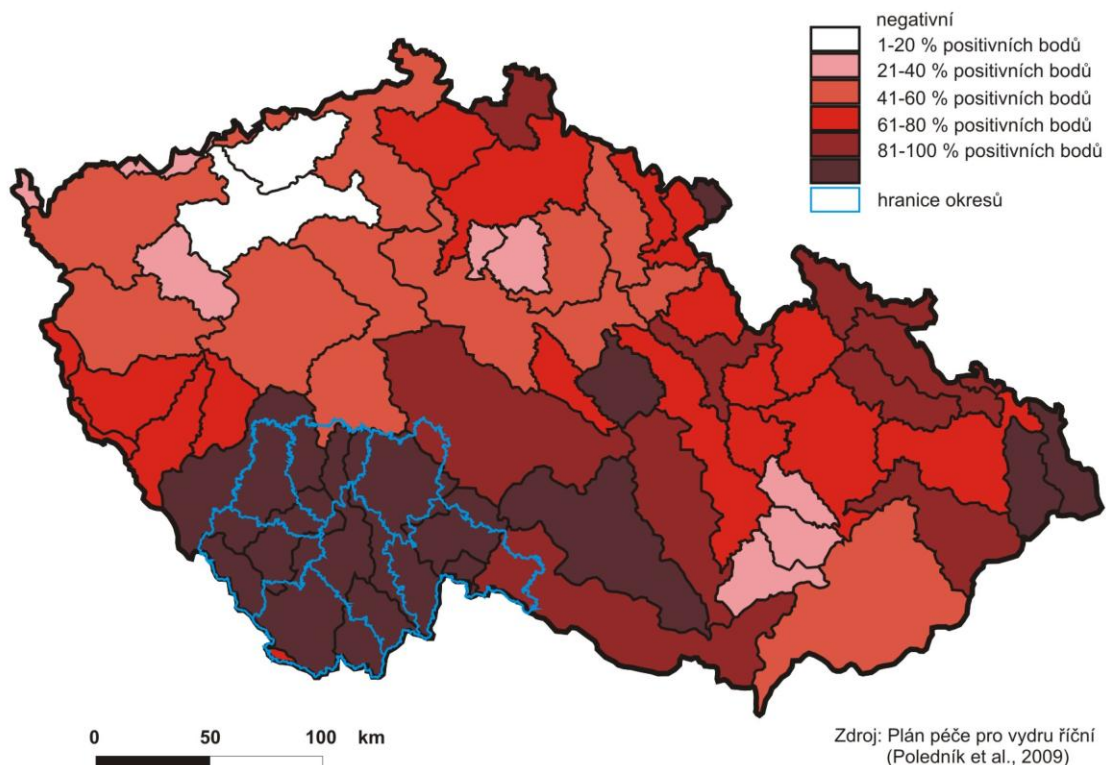

Obr. č. 5:

Rozšíření vydry říční v ČR - obsazenost mapovacích čtverců síťového mapování z roku 2006 (Biomonitoring AOPK) - zvýrazněny hranice okresů Jihočeského kraje

Obsazenost jednotlivých povodí v ČR při mapování výskytu vyder v roce 2006 (Poledník et al., 2009) - zvýrazněny hranice okresů Jihočeského kraje

Obr. č. 6: Vydra říční (*Lutra lutra*)

Foto : Zuzana Kadlečiková

Obr. č. 7: Prokázání výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) pro odborný posudek

Foto : Zuzana Kadlečiková

Obr. č. 8: Podmínka nároku na náhradu škody na sádkách - oplocení

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 9: Oplocení na výtoku rybníka

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 10: Pobytové znaky vydry říční - trus

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č 11: Pobytové znaky vydry říční - stopy

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 12: Pobytové znaky vydry říční - stopy (detail)

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 13: Pobytové znaky vydry říční - krev z ulovené ryby

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 14: Pobytové znaky vydry říční - požerky

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č 15: Pobytové znaky vydry říční - požerky

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 16: Pobytové znaky vydry říční - úkryt

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

Obr. č. 17: Pobytové znaky vydry říční - nora

Foto: Český nadační fond pro vydru v Třeboni

V Třeboni, 30. 10. 2010

Věc: **ODBORNÝ POSUDEK NA VÝŠI ŠKODY ZPŮSOBENÉ**

VYDROU ŘÍČNÍ (*LUTRA LUTRA*)

Posuzovaná lokalita: rybník Doní v k.ú. Bavorov, p.č. 240/2, výměra: 9 261 m²
rybník Horní v k.ú. Bavorov, p.č. 240/5, výměra: 7 251 m²
rybník Prostřední v k.ú. Bavorov, p.č. 240/5, výměra: 4 502 m²

Žadatel : Jan Rákosníček **rodné číslo:**

Nádražní 1738
370 01 České Budějovice

ÚVOD

Český nadační fond pro vydru jako nevládní nezisková organizace zabývající se výzkumem a ochranou vydry říční v České republice od roku 1993 byl požádán o vypracování odborného posudku na výši škody způsobené vydrou říční na lokalitách v k.ú. Mosty. Tento odborný posudek je zpracován nezávisle, na základě místních šetření na posuzovaných lokalitách, výsledků výzkumu prováděného v jižních Čechách a podkladů a informací poskytnutých žadatelem.

Vydra říční (*Lutra lutra*) je masožravá šelma stojící na vrcholu vodního potravního řetězce. Ryby v potravě vydry většinou dominují a mohou tvořit až 95 % z celkového množství. Vydra je potravním oportunistou a proto se relativní zastoupení složek kořisti v potravě může měnit podle jejich dostupnosti a zastoupení v prostředí. Převažující velikost přijímaných ryb je obvykle 10 až 15 cm a průměrná dospělá vydra zkonsumuje denně asi 0,5 až 1 kg potravy.

Na základě několikaletého výzkumného projektu probíhajícího na území jižních Čech a v Dolním Rakousku realizovaného v rámci programu Českého nadačního fondu pro vydru podporovaného Radou Evropy „The Czech Otter Project“ a grantového projektu Grantové agentury České republiky (č.206/00/0824) je možné využít pro odhad škody poměrně přesné údaje o složení potravy a početnosti vyder na posuzované lokalitě.

POUŽITÁ METODIKA

Pro odhad výše ztrát způsobených vydrou říční na rybí obsádce rybníka v užívání pana Jana Rákosníčka (dále žadatele) pro období **od 20. 3. 2010 do 20. 9. 2010** je použita Metodika stanovení výše náhrad škod pro vydru říční (*Lutra lutra*) (Poledníková *et al.* 2008) doporučená Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky.

Metoda výpočtu výše škody:

Byla použita metoda výpočtu **pro jednotlivé rybníky**.

Výpočet výše škody je založen na stanovení návštěvnosti vyder (jak často vydry rybník navštěvují).

Výpočet:

$$Z = c * p * k_p * d * r$$

Z - výše náhrad v Kč

c - cena ryb za 1 kg v Kč

p - koeficient potravy v kg

k_p - koeficient velikosti rybníka

d - počet dnů

r – návštěvnost

ÚDAJE A PODKLADY PRO VÝPOČET

Průměrná cena – c

Cena zkonsumovaných ryb použitá pro výpočet je stanovena jako cena prodejní obvyklá na základě průměrných cen v tuzemsku uváděných Rybářstvím Třeboň, Rybářstvím Kardašova Řečice, Blatenská ryba, spol. s r.o. a cen obvyklých u maloproducentů v roce 2010. **Průměrná cena** nasazených ryb byla stanovena váženým průměrem a zaokrouhlena na **63 Kč/kg**.

Koeficient potravy – p

Koeficient potravy zohledňuje příjem potravy u vydry říční a podíl komerčních druhů ryb v potravě vyder. Koeficient složení potravy se standardně pohybuje v rozmezí 0,5 - 0,75 (v závislosti na velikosti komerční ryby, na ročním období, potencionální nekomerční kořisti). Koeficient potravy se snižuje s vyšším zastoupením nekomerční kořisti (plevelné ryby, žáby, raci, ptáci, tzn. především v letním období a na rybnících s bohatě vyvinutým litorálem.

Pro výpočet výše škody byla použita **hodnota koeficientu potravy 0,7 kg**.

Koeficient velikosti rybníka - k_p

Koeficient rybníka se liší v závislosti na období. Pro období březen - říjen je pro všechny rybníky stanoven koeficient 1,0. V období listopad - únor je pro rybníky do 0,5 ha koeficient 1,3; pro rybníky nad 0,5 ha je koeficient 1,0.

Pro všechny rybníky je stanoven **koeficient velikosti rybníka** na hodnotu **1 ($k = 1$)**.

Počet dnů – d

Počet dnů odpovídá délce období, kdy byl rybník žadatele nasazen v rámci období vzniku škody, nejdéle však šest měsíců.

Rybníky byly posuzovány v délce období:

Rybník **Dolní a Horní**: období od 20. 3. 2010 do 20. 9. 2010 = **185 dní**.

Rybník **Prostřední**: období od 19. 6. 2010 do 20. 9. 2010 = **94 dní**.

Návštěvnost – r

Návštěvnost vyjadřuje podíl, jak často byl rybník vydrami navštěvován v rámci celého období, pro které je výpočet škod prováděn.

Návštěvnost se vypočítá na základě počtu nalezeného trusu (t) během dvou kontrol na březích daného rybníka. Vzhledem k sezónnímu značkovacímu chování vyder musí být před použitím počtu trusu pro výpočet koeficientu návštěvnosti provedena jeho standardizace pomocí vztahu mezi počtem nalezeného trusu a měsícem šetření. Takto standardizovaný počet trusu pak může být použit pro výpočet koeficientu návštěvnosti (r) v závislosti na počtu nalezeného trusu.

$$t = t_1 * m_1 + t_2 * m_2$$

t_1 - počet trusu zjištěný při první pochůzce, m_1 – index měsíce, ve kterém byla provedena první kontrola, t_2 – počet trusu zjištěný při druhé pochůzce, m_2 – index měsíce, ve kterém byla provedena druhá kontrola.

První pochůzka byla vykonána dne: **28. 7. 2010**

Horní: počet nalezeného trusu při první pochůzce: **18**

Prostřední: počet nalezeného trusu při první pochůzce: **8**

Dolní: počet nalezeného trusu při první pochůzce: **12**

Druhá pochůzka byla vykonána dne: **2. 9. 2010**

Horní: počet nalezeného trusu při první pochůzce: **23**

Prostřední: počet nalezeného trusu při první pochůzce: **13**

Dolní: počet nalezeného trusu při první pochůzce: **28**

Počet nalezeného trusu po standardizaci:

Tabulka č. 1 Index sezónních změn značkování vyder.

Měsíc	Index měsíce
Prosinec, leden, únor	0,7
Březen, duben	1,0
Květen, červen, červenec, srpen, září	1,5
Říjen, listopad	0,8

Horní: $t = (18 + 23) * 1,5$ **t = 61,5**
Prostřední: $t = (8 + 13) * 1,5$ **t = 31,5**
Dolní: $t = (12 + 28) * 1,5$ **t = 60**

Počtu nalezeného trusu zodpovídá návštěvnost (dle tabulky):

Horní: **r = 0,525**
Prostřední: **r = 0,26**
Dolní: **r = 0,505**

VÝPOČET:

$$Z = c * p * k_p * d * r \quad [\text{Kč}]$$

Horní:
 $Z_1 = 63 * 0,7 * 1 * 185 * 0,525$

$Z_1 = 4 283,21 \text{ Kč}$

Prostřední:
 $Z_2 = 63 * 0,7 * 1 * 94 * 0,26$

$Z_2 = 1 077,8 \text{ Kč}$

Dolní:
 $Z_3 = 63 * 0,7 * 1 * 185 * 0,505$

$Z_3 = 4 120,04 \text{ Kč}$

CELKEM:

Z = 9 481,05 Kč

Zaokrouhleno:

Z = 9 481 Kč

Odborný posudek zpracovala:

.....

Mgr. Marie Kameníková

ZÁVĚR:

Na základě výše uvedených údajů, podle ustanovení zákona č. 115/2000 Sb. „Metodiky stanovení výše náhrad škod pro vydrů říční (*Lutra lutra*)“, informací o nasazené obsádce a údajů o výlovu byla výše škody způsobené vydrů říční na rybnících v katastrálním území Bavorov v užívání pana Jana Rákosníčka, Č. Budějovice, v období od 20. 3. 2010 do 20. 9. 2010 odhadnuta na částku **9 481 Kč** (slovy devět tisíc čtyři sta osmdesát jedna korun).

Třeboň, 30.10. 2010

.....

Ing. Marie Pacovská
(ředitelka)
Český nadační fond pro vydrů

V Třeboni, dne 10. 11. 2010

ODBORNÝ POSUDEK NA VÝŠI ŠKODY ZPŮSOBENÉ VYDROU ŘÍČNÍ (LUTRA LUTRA)

Český nadační fond pro vydru jako nevládní nezisková organizace zabývající se ochranou přírody a životního prostředí v České republice od roku 1993 byl požádán o vypracování odborného posudku na výši škody způsobené vydrou říční. Tento odborný posudek je zpracován nezávisle, na základě místního šetření na posuzované lokalitě, výsledků výzkumu vydry prováděného v rybníkářských oblastech v České republice a podkladů a informací poskytnutých žadatelem.

Posuzovaná lokalita:

Seznam posuzovaných rybníků je uveden v příloze posudku.

Žadatel: **Rybářství Prachatice s.r.o.** IČO: 00012345
Žižkova 56
383 01 Prachatice

ÚVOD

Vydra říční (*Lutra lutra*) je masožravá šelma stojící na vrcholu vodního potravního řetězce. Ryby v potravě vydry většinou dominují a mohou tvořit až 95 % z celkového množství. Vydra je potravním oportunistou a proto se relativní zastoupení složek kořisti v potravě může měnit podle jejich dostupnosti a zastoupení v prostředí. Převažující velikost přijímaných ryb je obvykle 10 až 15 cm a dospělá vydra zkonsumuje denně asi 0,5 až 1 kg potravy.

POUŽITÁ METODIKA

Pro odhad výše ztrát způsobených vydrou říční na rybních obsádkách rybníků v užívání Rybářství Prachatice s.r.o. (dále jen žadatel) pro období **od 1. 4. 2010 do 1. 10. 2010** je použita „Metodika stanovení výše náhrad škod pro vydru říční (*Lutra lutra*)“ (Poledníková et al. 2008) doporučená Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky.

Metoda výpočtu výše škody:

Byla použita metoda výpočtu pro skupiny rybníků (plocha obdélníku okolo rybníků žadatele je větší než 100 km² a zároveň podíl počtu rybníků žadatele je vyšší než 10% z celkového počtu všech rybníků v obdélníku).

Výpočet výše škody je založen na trvalém pobytu známého počtu vyder (hustoty) v oblasti.

Výpočet:

$$Z = c * p * d * n * R_n * N/4$$

Z - výše náhrad v Kč

c - cena ryba za 1 kg v Kč

p - koeficient potravy v kg

d - počet dnů

n - hustota vyder

R_n - podíl rybníků

N - počet podkvadrátů vybrané plochy

ÚDAJE A PODKLADY PRO VÝPOČET

Průměrná cena – c

Průměrná cena zkonsumovaných ryb byla stanovena na základě dokladu žadatele o docílené prodejní ceně ryb během období vzniku škody. Cena ryb byla stanovena na **55,50 Kč/kg**.

Koeficient potravy – p

Koeficient potravy zohledňuje příjem potravy u vydry říční a podíl komerčních druhů ryb v potravě vyder. Koeficient potravy u tohoto výpočtu odpovídá průměrným hodnotám zjištěným na rybnících (více viz Poledník *et al.* 2008). **Koeficient potravy je 0,7.**

Počet dnů – d

Počet dnů odpovídá délce období, kdy byly rybníky žadatele nasazeny v rámci škodného období, nejdéle však šesti měsíců.

V rámci škodného období byly rybníky nasazené v období **od 1. 4. 2010 do 1. 10. 2010**, to je **184 dní**.

Hustota vyder – n

Hustota vyder pro danou plochu se vypočítá jako vážený průměr hustot vyder v kvadrátech standardní mapovací sítě, do kterých zasahují rybníky žadatele. Váhy pro jednotlivé hodnoty jsou dány počtem rybníků žadatele v daném kvadrátu.

Aktuální hustota vyder v jednotlivých kvadrátech standardní mapovací sítě je dostupná na <http://www.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=4872> (hodnoty jsou aktualizovány v návaznosti na data získaná z monitoringu vyder).

Hustota vyder se vypočítá:

$$n = \frac{w_1x_1 + w_2x_2 + w_3x_3 \dots}{w_1 + w_2 + w_3 \dots}$$

w_i – počet rybníků žadatele v daném kvadrátu; x_i – hustota vyder v daném kvadrátu

kvadrát	počet rybníku	hustota vyder
6649	1	19
6650	3	5
6749	9	8
6750	67	23
6751	21	13
6849	7	4
6850	17	12
6851	26	23
6950	31	2
6951	27	17
7051	1	11

$$n = 3 \cdot 282/210$$

$$n = 15,629$$

Podíl rybníků – R_n

Jedná se o podíl obvodů rybníků žadatele z obvodů všech rybníků v celé ploše vybraných podkvadrátů.

Obvod všech rybníků žadatele: 190 021 m

Obvod všech rybníků v podkvadrátech: 534 408 m

R_n = 0,356

Počet podkvadrátů vybrané plochy - N

Jedná se o počet podkvadrátů standardní mapovací sítě, na kterých se nachází rybníky žadatele.

N = 28

VÝPOČET:

Z = c * p * d * n * R_n * N/4 [Kč]

Z = 55,50 * 0,7 * 184 * 15,629 * 0,356 * 28/4

Z = 278 412,05 Kč

Z_{zaokrouhlo} = 278 412,- Kč

CELKEM:

Z = 278 412,- Kč

Odborný posudek zpracovala:

.....

Mgr..Zuzana Kadlečíková

ZÁVĚR:

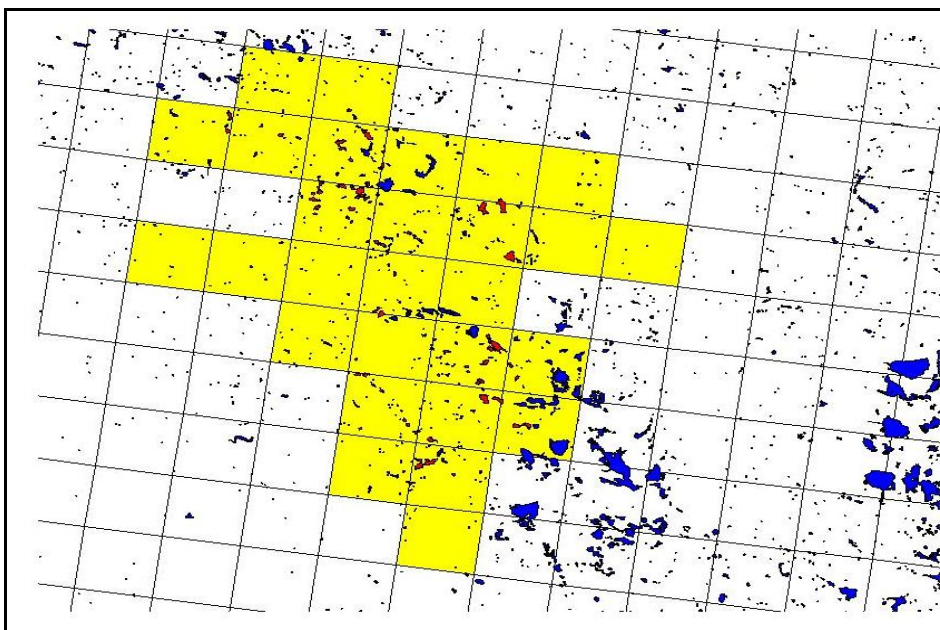
Na základě výše uvedených údajů, podle ustanovení zákona č. 115/2000 Sb. „Metodiky stanovení výše náhrad škod pro vydru říční (*Lutra lutra*)“ byla výše škody způsobené vydrou říční na rybnících v užívání Rybářství Prachatice s.r.o., v období od 1. 4. 2010 do 1. 10. 2010 stanovena na částku 278 412 Kč (*slovy dvě stě sedmdesát osm tisíc čtyři sta dvanáct korun*).

Třeboň, 10.11. 2010

.....
Ing. Marie Pacovská
(ředitelka)
Český nadační fond pro vydru

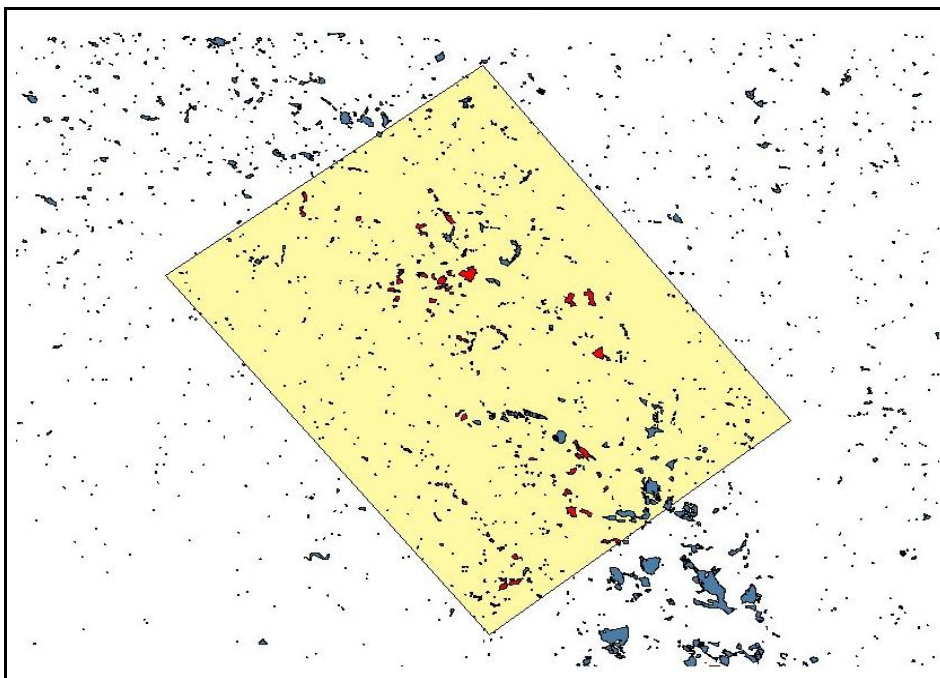
Mapa s polohou posuzovaných rybníků, se zakreslením obdélníku a všech podkvadrátů standardní mapovací sítě použitých pro výpočet

Rybářství Prachatice s.r.o.

- Rybníky_Rybářství_Prachatice.shp
- Rybníky_cr.shp
- Podkvadraty.shp

Rybářství Prachatice s.r.o.

- Rybníky_Rybářství_Prachatice.shp
- Rybníky_cr.shp
- Obdélník.shp